

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
ሪፐብሊክ መንግሥት

Federal Democratic Republic
of Ethiopia

ብሔራዊ የህፃናት ፖሊሲ
National Children's Policy

ጭምር / 2009 ዓ.ም
አዲስ አበባ

April 2017
Addis Ababa

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
ሪፐብሊክ መንግስት

ብሔራዊ የህፃናት ፖሊሲ

ጫያዝያ / 2009 ዓ.ም
አዲስ አበባ

ማውጫ

- መግቢያ 1**
- ክፍል-አንድ 3**
- 1. የኢትዮጵያ ሕፃናት አጠቃላይ ሁኔታ እና የፖሊሲው አስፈላጊነት. 3
 - 1.1. የኢትዮጵያ ሕፃናት አጠቃላይ ሁኔታ 3
 - 1.1.1. የስነ-ሕዝብ ሁኔታ 3
 - 1.1.2. የጤና ሁኔታ. 3
 - 1.1.3. የትምህርት ሁኔታ 4
 - 1.1.4. የሕጻናት ተሳትፎ 6
 - 1.1.5. ለሕጻናት አስተዳደግ ምቹ ቤተሰብና አካባቢ መፍጠር 7
 - 1.1.6. በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕፃናት 8
 - 1.1.7. ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች 9
 - 1.1.8. የሕፃናት የወሳኝ ኩነቶች ምዝገባ 10
 - 1.1.9. በሕፃናት መብቶችና ጥበቃ የማሕበረሰቡን ግንዛቤና ባለቤትነት ማሳደግ 10
 - 1.1.10. ቅንጅትና ትብብር 11
 - 1.2. የፖሊሲው አስፈላጊነት 11
- ክፍል-ሁለት 14**
- 2. የፖሊሲው ራዕይ፣ ዓላማና መርሆዎች 14
 - 2.1. የፖሊሲው ራዕይ 14
 - 2.2. የፖሊሲው ዓላማ 14
 - 2.2.1. አጠቃላይ ዓላማ. 14
 - 2.2.2. ዝርዝር ዓላማዎች 14
 - 2.3. የፖሊሲው መርሆዎች 15
 - 2.3.1. የሕጻናት የመኖርና በምቹ ሁኔታ የማደግ መብት 15
 - 2.3.2. ለሕፃናት ጥቅምና ደህንነት ቅድሚያ መስጠት 15
 - 2.3.3. ከአድሎ ነፃ የመሆን 15
 - 2.3.4. የህፃናት ተሳትፎ 15
- ክፍል- ሦስት 16**
- 3. የፖሊሲው ዋና ዋና ጉዳዮች 16
 - 3.1. የሕፃናት የሲቪል ነፃነትና ጥበቃ መብቶች 16
 - 3.2. ሕፃናትና የቤተሰብ እንክብካቤ 16

3.3. ሕፃናትና ጤና 17

3.4. ሕፃናትና ትምህርት 18

3.5. ሕፃናት፣ባሕል፣ሥነ-ጥበብና መዝናኛ 19

3.6. በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕፃናት 20

3.7. ሕፃናትና አካባቢ 21

3.8. የህጻናት ጥቃት፣ህገ ወጥ ዝውውር፣ የጉልበት ብዝሃና ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች 22

ክፍል-አራት. 23

4. የፖሊሲው ማስፈጸሚያ ስልቶች 23

4.1. የሕጻናትን ጉዳይ ማካተት 23

4.2. የግንዛቤና ንቅናቄ ፕሮግራሞች ማካሄድ 23

4.3. ትብብር፣ቅንጅትና አጋርነት መፍጠር 24

4.4. የሕጻናት ተሳትፎን ማሳደግ 24

4.5. የማሕበረሰብ አደረጃጀቶች ተሳትፎን ማሳደግ 25

4.6. ቤተሰብን በማጠናከር የሕፃናትን መብትና ደህንነት ማስጠበቅ 25

4.7. ጥናትና ምርምር ማካሄድ 26

4.8. የህግ ማሻሻያዎችን ማካሄድ 26

4.9. የመረጃ ስርዓት መዘርጋት 26

4.10. የማስፈጸም አቅም ማሳልበት 27

4.11. የሀብት ማሰባሰብ ስርዓት መዘርጋት 27

4.12. አደረጃጀት መዘርጋትና ማጠናከር 27

ክፍል-አምስት 29

5. የህጻናትን መብትና ደህንነት በማስጠበቅ ዙሪያ የሚለከታቸው አካላት ሀላፊነትና ሚና 29

5.1. የመንግስት አካላት 29

5.2. የግሉ ዘርፍ 29

5.3. የማህበረሰብ አደረጃጀቶች 30

5.4. የቤተሰብ 30

5.5. የሀይማኖት ተቋማት 31

5.6. የሀገር በቀል የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማህበራት 31

5.7. የአህጉራዊና አለም አቀፋዊ የልማት አጋሮች 32

5.8. የህፃናት ሚና 32

ክፍል ስድስት 33

6. የፖሊሲው የክትትልና ግምገማ ስርአት 33

መግቢያ

በማእከላዊ ስታሲስቲክስ ኤጀንሲ የህዝብ ትንበያ መሰረት በ2009 ዓ.ም የኢትዮጵያ ህዝብ ብዛት ግምት 94,352,139 ሲሆን በሀገራችን ህጎችና ኢትዮጵያ ተቀብላ ባጸደቀቻቸው አለም አቀፍና አህጉራዊ ስምምነቶች መሰረት ከ18 ዓመት በታች የሆኑት ህጻናት ቁጥር ከጠቅላላው የህዝብ ብዛት ግምት ውስጥ 47,837,094 (52%) መሆናቸውን ይጠቁማል። ከዚህ ውስጥ 24,262,445 (51%) ወንዶች፣ 23,574,649 (49%) ሴቶች ሲሆኑ፤ 39,634,784 (82%) ያህሉ በገጠር፣ 8,129,736 (18%) በከተማ የሚኖሩ ናቸው።

በሀገራችን በተፈጠረው የዲሞክራሲና የመልካም አስተዳደር ስርዓት ግንባታ ሁሉንም የሕብረተሰብ ክፍሎች በየደረጃው ተጠቃሚ የሚያደርጉና ፈጣን ልማት ለማረጋገጥ የሚያስችሉ ችግር ፈቺ ህጎችና ፖሊሲዎች በመነደፋቸውና ተግባራዊ በመደረጋቸው አገራችን በማያቋርጥ ፈጣን የዕድገት ሂደት ላይ ትግኛለች። በተለይም የነገ ሀገር ተረካቢ የሆኑትን ሕፃናት መብትና ደህንነታቸው ተጠብቆ ጤናማና ስብዕናው የተሟላ ዜጋ ከመፍጠር አኳያ መንግሥት በቀዳሚነት ከወሰዳቸው እርምጃዎች መካከል በሀገሪቱ የህጎች ሁሉ የበላይ በሆነው ሕገ መንግስት አንቀጽ 36 የህጻናትን መብትና ደህንነት የሚያረጋግጡ ድንጋጌዎች እንዲካተቱ ማድረጉ በዋናነት የሚጠቀስ ነው።

በተጨማሪም በሀገራችን የሕፃናትን መብትና ደህንነትን ለማስጠበቅ የሚረዱ ዓለም አቀፋዊ እና አህጉራዊ ስምምነቶችንና ድንጋጌዎችን በመቀበልና በማጽደቅ፣ የአገሪቱ የሕግ አካል በማድረግ፣ ለተግባራዊነታቸውም አመቺ የሆኑ የሕግና የአስተዳደር እርምጃዎችን በመውሰድ የሕፃናትን መብትና ደህንነት ለማስከበር የሚያስችሉ በርካታ ተግባራትን በማከናወን ላይ ናቸው።

መንግሥት የሕፃናትን መብትና ደህንነት በማክበር፣ በማስከበርና ፍላጎታቸውን በማሟላት ረገድ እየወሰደ ያለውን እርምጃ ይበልጥ ቀጣይነት እንዲኖረው ለማድረግ፣ በህጻናት መልካም አስተዳደግና ስብዕና ግንባታ የቤተሰብና ማህበረሰቡን ሚና ለማሳደግ፣ ሕፃናትን በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ መንግስት፣ መንግሥታዊ ያልሆኑ የልማት ድርጅቶች፣ አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ የልማት ተቋማት በተቀናጀ አግባብ ትኩረት ሰጥተው ሊንቀሳቀሱ የሚችሉበትን አቅጣጫ የሚያሳይ ሁሉን አቀፍ የሆነ ብሔራዊ የሕፃናት ፖሊሲ ማዘጋጀት ተገቢ ሆኖ ተገኝቷል።

ፖሊሲው የኢትዮጵያን አጠቃላይ ሕጻናት የሚመለከት ሆኖ በዋናነት ሶስት መሰረታዊ ገጽታዎች አሉት። እነዚህም፡-

1. የሕፃናት መልካም አስተዳደግ እና እድገት (Development and Growth)፤
2. በሕፃናት ላይ የሚደርሱ ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ችግሮችን መከላከልና ጥበቃ ማድረግ (Prevention and Protection)፤
3. በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ለሚገኙ ሕፃናት ተሃድሶ፣ ድጋፍና ክብካቤ (Rehabilitation, Care and Support) መስጠት የሚሉት ናቸው።

የፖሊሲው አጠቃላይ ይዘት ስድስት ክፍሎች ያሉት ሲሆን በክፍል አንድ የሕፃናት አጠቃላይ ሁኔታዎችና የፖሊሲው አስፈላጊነት፣ በክፍል ሁለት የፖሊሲው ራዕይ፣ ዓላማና መርሆዎች፣ በክፍል ሶስት የፖሊሲው ዋና ዋና ጉዳዮች፣ በክፍል አራት የፖሊሲው ማስፈጸሚያ ስልቶች፣ በክፍል አምስት የሕፃናትን መብትና ደህንነት በማክበር፣ በማስከበርና ፍላጎታቸውን በማሟላት ዙሪያ የተለያዩ አካላት ሚናና ኃላፊነቶች የያዘ ሲሆን በክፍል ስድስት በፖሊሲው አፈጻጸም የሚኖረው የክትትልና ግምገማ ሥርዓት ተቀምጧል።

ክፍል-አንድ

1. የኢትዮጵያ ሕፃናት አጠቃላይ ሁኔታ እና የፖሊሲው አስፈላጊነት

1.1. የኢትዮጵያ ሕፃናት አጠቃላይ ሁኔታ

በሀገራችን ሕፃናትን በሚመለከት ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ እንዲሁም መብትና ደህንነታቸውን ለማክበር፣ ለማስከበርና ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት የሚደረግ እንቅስቃሴ እና ያለበት ነባራዊ ሁኔታ እንደሚከተለው ቀርቧል።

1.1.1. የስነ-ሕዝብ ሁኔታ

በሀገሪቱ የስነ-ህዝብ ፖሊሲ በመውጣቱና ተግባራዊ በመደረጉ የጤና፣ የትምህርት፣ የመሰረተ ልማት፣ በምግብ ራስን የመቻልና የምግብ ዋስትናን በማረጋገጥ እና ሌሎች ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶችን ለህብረተሰቡ ተደራሽ ለማድረግ በተከናወኑ ተግባራት እና በህብረተሰቡ ዘንድ በተፈጠረው ግንዛቤ እና የአመለካከት ለውጥ ምክንያት በህጻናት ሞት ቅነሳ፣ በስነ-ተዋልዶ ጤና፣ በቤተሰብ ምጣኔ አገልግሎት እና በህጻናት የትምህርት ተሳትፎ ምጣኔ ከፍተኛ ውጤቶች ተመዝግበዋል።

1.1.2. የጤና ሁኔታ

በኢ.ፌ.ዴ.ሪ የጤና ፖሊሲ፣ በተለያዩ የሕፃናት መብት ድንጋጌዎችና የዘላቂ ልማት ግቦች ትኩረት ከተደረገባቸው አንኳር ጉዳዮች ውስጥ አንዱ የሕጻናትን ሞት መቀነስ ነው። በዚህ መሠረት መንግስት ባለፉት አሥርት አመታት ውስጥ በርካታ የጤና ተቋማት ከመገንባቱ በተጨማሪ የተለያዩ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና ፓኬጆችን በመቅረፅ የሕፃናት ጤና የሚጠበቅበትን ሁኔታ በማመቻቸት ላይ ይገኛል።

በሁለተኛው የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የ2007 ዓ.ም መነሻ በህይወት ከሚወለዱ የጨቅላ ህፃናት ሞትን (Neonatal Mortality Rate) መቀነስ ከ1000 ህፃናት 28፣ ዕድሜአቸው ከአንድ ዓመት በታች የሆኑ የህፃናት ሞት መቀነስ ከ1000 ህጻናት 44፣ ከ5 ዓመት በታች ያሉ የህፃናት ሞት መቀነስ ከ1000 ህጻናት 64 እንደሆነ ያመለክታል። በተመሳሳይም ከ5 ዓመት በታች ያሉ የህፃናት

መቀንጨር (Stunting) መቀነስ በመቶኛ 40 ሲሆን ከ5 ዓመት በታች ያሉ የህፃናት መቀጨጭ (Wasting) መቀነስ በመቶኛ 9 መሆኑን የ2007 ዓ.ም የእድገትና ትራንስፎርሜሽን መነሻ እቅዱ ያሳያል።

ለሕፃናት ሞት ምክንያት ከሆኑት መካከል የሳንባ ምች፣ ወባ፣ ተቅማጥ፣ ኩፍኝ፣ የተመጣጠነ ምግብ ዕጥረት (በተለይም ሴት ህጻናት) እና ኤች አይቪ/ኤድስ በዋናነት የሚጠቀሱ ሲሆን የእናቶች ጤና አጠባበቅ ማነስ፣ የንፁህ ውሃ አቅርቦት አለመዳረስ፣ አራቆ አለመውለድ፣ በሕፃናት ላይ የሚፈፀሙ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶችና የመሳሰሉት ተግባራት ሲጨመሩ የሕፃናትን ሞት ለመቀነስ እየተደረገ ያለው ጥረት የተፈለገው ውጤት ላይ መድረስ አልተቻለም።

ምንም እንኳን የጤናው ሴክተር የጤና አገልግሎቱን ተደራሽ በማድረግ ረገድ በርካታ አበረታች ውጤቶች እያስመዘገበ ቢሆንም የጤና አገልግሎት በበቂ ሁኔታ ተደራሽ እንዲሆን በማድረግ የሕፃናትን መሠረታዊ ጤና አገልግሎት የተሟላ ከማድረግ አንጻር ክፍተቶች ያሉ መሆናቸውን መረዳት ተችሏል። በተጨማሪም በገጠር እንዲሁም በአርብቶ አደርና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች የሚኖሩ ሕፃናት በቀላሉ መከላከል በሚቻል በሽታዎች ምክንያት ለተለያዩ የጤና ችግሮች እና ለሞት ተጋላጭ የሚሆኑባቸው ሁኔታዎች በመኖራቸው ልዩ ትኩረት ሰጥቶ መሰራት ይጠይቃል።

1.1.3. የትምህርት ሁኔታ

የሕፃናት የትምህርት ተሳትፎ በቅድመ መደበኛ ትምህርት (እድሜያቸው ከ4 አመት ጀምሮ)፣ በአንደኛ ደረጃ ትምህርት እድሜያቸው ከ7 አመት ጀምሮ፣ በሁለተኛ ደረጃ፣ በተቀናጀ ተግባር ተኮር የጎልማሶች ትምህርት እድሜያቸው ከ15-18 እና በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ተቋማት እድሜያቸው 15 -18 ያሉትን እርከኖች ያመለክታል።

የቅድመ መደበኛ እንክብካቤና ትምህርትን የተመለከተ ፖሊሲ ወጥቶ ተግባራዊ በመደረጉ እስከ 2008 ዓ.ም ባለው ጊዜ ውስጥ የቅድመ መደበኛ ትምህርት ሽፋን 49 በመቶ የደረሰ ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ 48 በመቶ የሴቶች፣ 50 በመቶ የወደንች ድርሻ እንደሆነ ያመለክታል። የመዋዕለ ህፃናት (Kindergarten) ተቋማት በአብዛኛው በከተማ ውስጥ መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች በከፍተኛ ክፍያ የሚሰጥ በመሆኑ በከተማ በዝቅተኛ የኑሮ ደረጃ የሚገኙ ወላጆች/አሳዳጊዎች ልጆቻቸውን

የአገልግሎቱ ተጠቃሚ ለማድረግ አዳጋች ሲያደርገው ቆይቷል።

በተመሳሳይም የኢትዮጵያ የትምህርት ፖሊሲ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ የተመዘገበው ውጤት የመጀመሪያ ደረጃ የመጀመሪያ እርከን (ከ1ኛ-4ኛ ክፍል) አማራጭ መሠረታዊ ትምህርትን ጨምሮ ጥቅል የትምህርት ተሳትፎ በመቶኛ 137.08 ሲሆን፤ ከዚህ ውስጥ የሴቶች ድርሻ 122 በመቶ፤ የወንዶች ድርሻ 132 ነው። የአንደኛ ደረጃ 2ኛ እርከን ጥቅል ተሳትፎ (5ኛ-8ኛ ክፍል) በመቶኛ 72.84 ሲሆን ከዚህ ውስጥ የሴቶች ድርሻ 70.96 በመቶ፤ 71 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው። በአጠቃላይ የመጀመሪያ ደረጃ /ከ1ኛ-8ኛ ክፍል/ አማራጭ መሠረታዊ ትምህርትን ጨምሮ ጥቅል የትምህርት ተሳትፎ በመቶኛ 98 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 101.6 በመቶ የሴቶች ድርሻ፤109.72 የወንዶች ድርሻ ነው።

የመጀመሪያ ደረጃ መጀመሪያ እርከን /1ኛ-4ኛ ክፍል / ንጥር የትምህርት ተሳትፎ በመቶኛ 111.24 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 107.2 የሴቶች፤ 111.2 የወንዶች ድርሻ ነው። የአንደኛ ደረጃ 2ኛ እርከን /5ኛ-8ኛ/ ንጥር የትምህርት ተሳትፎ በመቶኛ 60.1 ሲሆን ከዚህ ውስጥ የሴቶች ድርሻ 59.8 በመቶ፤ 65 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው። የአንደኛ ደረጃ /1ኛ-8ኛ/ ንጥር ተሳትፎ በመቶኛ 97.12 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 93.96 በመቶ የሴቶች፤ 100.2 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው።

የሁለተኛ ደረጃ 1ኛ እርከን (9ኛ-10ኛ ክፍል) ጥቅል ተሳትፎ በመቶኛ 48.2 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 46.44 በመቶ የሴቶች ድርሻ፤ 50.16 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው። የሁለተኛ ደረጃ 2ኛ እርከን (11ኛ-12ኛ) ጥቅል ተሳትፎ በመቶኛ 11.26 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 10.383 በመቶ የሴቶች፤ 12.12 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው። የሁለተኛ ደረጃ 2ኛ እርከን (11ኛ-12ኛ) ጠቅላላ ቅጠላ 457,222 ሲሆን ከዚህ ውስጥ የሴቶች ተሳትፎ ድርሻ 47 በመቶ ነው።

በመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት (1ኛ-8ኛ) ትምህርትን ተከታትሎ የማጠናቀቅ ምጣኔ በመቶኛ 56.54 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 55.58 በመቶ የሴቶች፤ 57.49 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው። የአንደኛ ደረጃ ትምህርት የመጀመሪያ እርከን የመጠነ መድገም አማካይ ምጣኔ በመቶኛ 5.6 ሲሆን ከዚህ ውስጥ 5.5 በመቶ የሴቶች ፣ 5.8 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው። የአንደኛ ደረጃ ሁለተኛ እርከን የመጠነ መድገም አማካይ ምጣኔ 5 በመቶ ሲሆን ከዚህ ውስጥ 4.8 በመቶ የሴቶች፤ 5.3 በመቶ የወንዶች ድርሻ ነው።

በተቀናጀ የተግባር ተኮር የጎልማሶች ትምህርት ማንበብና መጻፍ ለማይችሉ

እድሜያቸው (ከ15-18 አመት) ያሉ ህጻናት የሁለት አመት የተቀናጀ ተግባር ተኮር የጎልማሶች ትምህርት አሁን ካለበት ዝቅተኛ ደረጃ ወደ 100% ለማድረስ እንዲሁም እድሜያቸው ከ15-18 የሆናቸው ወደ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና የሚገቡ ሰልጣኞች በሙሉ ስልጠናውን ማጠናቀቅ እንዲችሉ በአምስተኛው የትምህርት ዘርፍ ልማት መርሀ-ግብር ታቅዷል።

በአጠቃላይ ትምህርት፣ በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና እና በተቀናጀ የጎልማሶች ትምህርት እየተሰራ ያለው ሥራ በጣም አበረታች ቢሆንም አሁንም የትምህርት ዘርፎቹ ላይ ያለው የተሳትፎ መጠን የሚፈለገውን ደረጃ ላይ አልደረሰም። በተለይም በገጠር በሴቶች ላይ ባለው የተዛባ አመለካከትና በሚፈጸሙ ልዩ ልዩ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች ምክንያት ሴት ሕጻናት ከወንድ ወንድሞቻቸው ጋር እኩል በትምህርት ተሳታፊና ተጠቃሚ ከማድረግ አንጻር አሁንም ክፍተቶች ይታያሉ።

1.1.4. የሕጻናት ተሳትፎ

በሀገራችን የሕጻናት ተሳትፎን ለማሳደግ በርካታ በጎ ጅምሮች አሉ። ሕጻናት ሀሳባቸውን ከሚገልጹባቸው መንገዶች ውስጥ የሕጻናት አደረጃጀቶች የሆኑት የህፃናት ፓርላማ ወይም ክበባት በዋናነት የሚጠቀሱ ናቸው። በየደረጃው ባሉ የአስተዳደር እርከኖች ከ500 በላይ የሕጻናት ፓርላማዎች የተቋቋሙ ሲሆን በየትምህርት ቤቱም የሕጻናት መብቶች ክበባት ተቋቁመው በህፃናት መብቶች ጥበቃ ዙሪያ በርካታ ተግባራትን በማከናወን ላይ ይገኛሉ።

ሕፃናት ሀሳባቸውን በነፃ የመግለፅ መብታቸው ሀገሪቱ ባወጣቸው ሕጎችና በፈረመችባቸው ስምምነቶች ዕውቅና ያገኙ ሲሆን አፈጻጸማቸውን በተመለከተ ከአስፈጻሚ አካላት ትኩረት ማግኘት፣ የሕብረተሰቡ የተዛባ አመለካከትና የቤተሰብ ግንዛቤ ማግኘት ምክንያት እንዲሁም የህፃናት አደረጃጀቶች በሚፈለገው ደረጃ አለመጠናከር ወዘተ ሕጻናት በተለይም ሴት ህጻናት በራሳቸው ጉዳይ የመሳተፍ እና ሀሳባቸውን በነፃነት የመግለፅ መብታቸውን በተሟላ ሁኔታ ተግባራዊ እንዲሆን በማድረግ ረገድ አሁንም ክፍተቶች እንዳሉ ማረጋገጥ ተችሏል።

በመሆኑም የህጻናትን ተሳትፎ ለማረጋገጥ የተለያዩ ስትራቴጂዎች፣ ፕሮግራሞችና የድርጊት መርሐ ግብሮች ሲነደፉ ሕጻናት ሀሳባቸውን እንዲሰጡ የተደረገበት ጅምር ስራዎች ቢኖሩም በቀጣይ ትርጉም ያለው የህጻናት ተሳትፎ እንዲኖር ከማድረግ አንፃር በርካታ ቀሪ ስራዎች እንዳሉ ይታመናል።

1.1.5. ለሕጻናት አስተዳደግ ምቹ ቤተሰብና አካባቢ ማፍጠር

ቤተሰብ ለሕጻናት የተሟላ እድገትና ጥበቃ መተኪያ የሌለው የተፈጥሮ መሰረታዊ መዋቅር እንደሆነ ይታመናል። ሕጻናት ስለሚኖሩበት አካባቢና ማሕበረሰብ ሥነ-ምግባር፣ የስራ ባሕልና የመሳሰሉትን የሚማሩት በቅድሚያ ከቤተሰብ ነው። በመሆኑም ከቤተሰቦቻቸውና ከሚኖሩበት አካባቢ ጋር ያላቸው ቁርኝት ከዚያም የሚያገኙት ወይም የሚያጡት ፍቅርና እንክብካቤ በሥነ-ልቦናዊና ማህበራዊ ዕድገታቸው ላይ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተጽእኖ በመፍጠር ረገድ ከፍተኛ ሚና ይኖረዋል። ቤተሰብ በአንጻሩ ከቅድመ ወሊድ ጀምሮ ለሕጻናት ጤናማ እድገትና ስብዕና መሟላት ከፍተኛ ኃላፊነትና ግዴታ አለበት። ከዚህ አንጻር በርካታ ቤተሰቦች አቅም በፈቀደ መጠን የልጆቻቸውን ሁለንተናዊ ዕድገት የተሟላ ለማድረግ ኃላፊነታቸውን ሲወጡ፣ በአንጻሩ ደግሞ ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ቤተሰቦች ከኑሮአቸው ጋር መጥነው ባለመውለዳቸው፣ በህጻናት አስተዳደግ ዕውቀት ማነስ፣ ቤተሰብ ውስጥ በሚፈጠር አለመግባባት ወይም በመለያየት፣ የሱስ ተገዢ በመሆን እና በመሳሰሉት ምክንያቶች ሕጻናት ለተለያዩ ስነ ልቦናዊና ማሕበራዊ ችግሮች የሚጋለጡበትን እድል ከፍተኛ ነው።

በሀገራችን በተመዘገበው ፈጣን የኢኮኖሚ ዕድገት በርካታ ቤተሰብ ተጠቃሚ ቢሆንም አሁንም በአጠቃላይ ከድህነት ወለል በታች የሚኖሩ ቤተሰቦች ቁጥር ቀላል ባለመሆኑ ከነዚህ የሕብረተሰብ ክፍሎች ጋር የሚኖሩ ሕጻናት ለማሕበራዊና ስነ-ልቦናዊ ችግሮች የሚጋለጡበት እድል ሰፊ ነው። በዚህም የተነሳ ከምግብ እጥረት ጀምሮ የትምህርት ድጋፍ እና ተገቢውን የጤና አገልግሎት አለመግኘት፣ ቤተሰብን ለመደገም ትምህርት በማቋረጥ ሰው ቤት ተቀጥረው በመሥራት፣ ከቤተሰቦቻቸውና ከቀዩአቸው በመለየት ወደ ማያውቁት ሀገር በመፍለስ፣ በጎዳና ህይወት በልመና እና በሌሎች ለማሕበራዊ ጠንቅ በሚያጋልጡ ተግባራት ላይ በመሰማራት ለከፍተኛ የጉልበት ብዝሃና ለተለያዩ ጥቃቶች መጋለጥ ሕጻናቱ ከሚያጋጥሟቸው ችግሮች ጥቂቶቹ ናቸው። ይህም ሀገሪቱ በምታካሂደው ፈጣን የልማት ጉዞ ላይ አሉታዊ ተጽእኖ ያሳድራል።

በጊዜያዊነትም ሆነ በዘላቂነት በተለያዩ ምክንያቶች ከቤተሰቦቻቸው የተነጠሉ ሕጻናት የተለያዩ የሀገር ውስጥ አማራጭ የድጋፍና ክብካቤ አገልግሎቶችን በማስፋፋት ድጋፍ እንዲያገኙ በመደረግ ላይ ነው። ከነዚህም አገልግሎቶች ውስጥ የውጭ ሀገር ጉዲፊቻ አንዱ ሲሆን የጉዲፊቻ ቤተሰብ የተፈጥሮ ቤተሰብ ፍቅርና እንክብካቤ ሙሉ በሙሉ የማይተካ ከመሆኑም በላይ የዚህ አማራጭ ተጠቃሚ የሆኑ ህጻናት

በማያውቁት ቋንቋ፣ ባህልና ሀገር እንዲያድጉ በመደረጋቸው ለማንነት ቀውስ፣ ስነ-ልቦናዊና ማህበራዊ ችግሮች ሲጋለጡ በመታየታቸው በአሁኑ ጊዜ ተመራጭ የድጋፍና እንክብካቤ ሆኖ ባለመገኘቱ ለችግር የተጋለጡ ህጻናት በሀገር ውስጥ ባሉ አማራጭ የድጋፍና እንክብካቤ ፕሮግራሞች ብቻ ተጠቃሚ መሆን እንዳለባቸው ታምኖበታል።

በሌላ በኩል የሕጻናት መብትና ደህንነትን ከማክበር፣ ከማስከበርና ፍላጎታቸውን ከማሟላት አንጻር በግልና በመንግስት የመኖሪያ ቤቶች ሲገነቡም ሆነ የመሠረተ ልማት አውታሮች ሲዘረጉ አብዛኛዎቹ የሕጻናትን ፍላጎት ግምት ውስጥ ያላስገቡ ሲሆን የሚካሄዱ ግንባታዎች ሕጻናት የሚጫወቱባቸው እና የሚዘናኑባቸው ቦታዎች እንዲኖራቸው ተደርገው የተሠሩ ባለመሆናቸው ሕጻናት በመንገድና ተገቢ ባልሆኑ ቦታዎች ሲጫወቱ ይታያሉ። በተጨማሪም በመኖሪያ ቤቶች እና ለሕጻናት አገልግሎት በሚሰጡ ተቋማት አካባቢ ያሉ የአደገኛ ዕፅ፣ ሽሻና ጫት ቤቶች፣ የወሲብ ንግድ የሚካሄዱባቸው ቤቶች፣ የወሲብ ፎቶ ግራፎችና ፊልሞች፣ የወሲብ ንግድ እንዲሁም በተለያዩ ደላላዎች ሕጻናትን ለወሲብ ማቅረብ... ወዘተ እየተስፋፉ መምጣታቸው በሕጻናት መልካም አስተዳደግና ስብእና ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ሲፈጥሩ ቆይተዋል።

1.1.6. በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕጻናት

በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚኖሩ ሕጻናት ከሌሎች ሕጻናት በተለየ መልኩ ልዩ ድጋፍና ክብካቤ የሚሹ ናቸው። በ1999ዓ.ም በአገሪቱ በተካሄደው የሕዝብና የቤት ቆጠራ ውጤት መሠረት በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ከሚገኙ ህጻናት መካከል ወላጆቻቸውን በተለያዩ ምክንያቶች በሞት ያጡ ሕጻናት ብቻ 3,814,526 እንደሆኑ ያመለክታል። ከዚህም በተጨማሪ በጎዳና ላይ የሚኖሩ ሕጻናት ለተለያዩ ችግሮች፣ ሱሶችና የወንጀል ድርጊቶች ተጋላጭ ሲሆኑ በተለይ በሴት ሕጻናት ላይ የሚደርሱ ችግሮች የሚያስከትሉት አሉታዊ ተጽእኖ ከፍተኛ ነው።

በሀገር ውስጥ ወይም ድንበር ተሻግረው በሚፈጸሙ ሕጉ-ወጥ የሕጻናት ዝውውር ምክንያት ለተለያዩ አስከፊ ችግሮች የሚዳረጉ ሕጻናት ቁጥር ቀላል እንዳልሆነ ይገመታል። በዚህ ሂደት ውስጥ በሚያልፉ ሕጻናት ላይ ከሚፈጸሙ በደሎች መካከል አስከፊ የጉልበት ብዝበዛ፣ የወሲብ ጥቃት፣ ከሰውነት አካላቸው ውስጥ የተለያዩ ብልቶችን መውሰድ...ወዘተ ዋና ዋናዎቹ ሲሆኑ እነዚህ ሕጻናትን ለአካል ጉዳት፣ ጊዜያዊና ዘላቂ ለሆነ የሥነ-ልቦና ችግር ተጋላጭ ያደርጓቸዋል።

አካል ጉዳተኛ የሆኑ፣ በወንጀል ውስጥ ገብተው የተገኙ፣ ከወላጆቻቸው ጋር በማረሚያ ቤት የሚገኙ፣ በተፈጥሮና በሰው ስራሽ አደጋዎች ምክንያት ለተለያዩ ችግሮች የተጋለጡ እና በከፋ ድህነት ውስጥ የሚኖሩ ሕፃናት የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶች የሚያገኙበት ሁኔታ የተሟላ አይደለም። በተለይም በ1999 ዓ.ም በተካሄደው የቤትና የሕዝብ ቆጠራ መሠረት 231,192 ሕፃናት አካል ጉዳተኛ ከመሆናቸው ጋር ተያይዞ ካለባቸው የማሕበራዊና ስነ-ልቦናዊ ችግር ባሻገር አገልግሎቶቹ ለእነሱ ልዩ ትኩረት በመስጠት አለመሟላታቸውና ተደራሽ አለመሆናቸው ዋነኛ ችግሮቻቸው ናቸው።

በተጨማሪም በአርብቶ አደርና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ውስጥ የሚገኙ የማሕበረሰብ ክፍሎች የአኗኗር ዘይቤ ከቦታ ቦታ የሚዘዋወሩ በመሆናቸው የተለያዩ የመሰረተ ልማት አውታሮች በሚፈለገው መጠን ያልተስፋፋባቸው መሆኑና አካባቢው ለመኖሪያነት የሚያስችግርና የምግብ ዋስትና ችግር ያለበት ጠረፋማ አካባቢ በመሆኑ በነዚህ አካባቢዎች የሚኖሩ ሕፃናት ይበልጥ ለልዩ ልዩ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች የተጋለጡና ትኩረት የሚሹ ናቸው።

መንግሥት ከላይ የተጠቀሱትን በተለያዩ አስቸጋሪ የኑሮ ሁኔታ ውስጥ ያሉ ሕፃናት ችግሮች ለመፍታት የአስተዳደር፣ የትምህርትና የተለያዩ ችግር ፈቺ እርምጃዎችን በመውሰድ እያደረገ ያለው ጥረት አበረታች ቢሆንም በሚፈለገው ፍጥነት ችግሮቹን ሙሉ በሙሉ ለመቅረፍና በተሟላ ሁኔታ ሁሉም ሕፃናት ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማድረግ የተጀመረው ሀገራዊ ጥረት ከሚጠበቀው ውጤት አንጻር ሲታይ በቀጣይ የተጠናከረ የህጻናት ድጋፍና እንክብካቤ ፕሮግራሞችን ዘርግቶ መስራትን ይጠይቃል።

1.1.7. ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች

በኢትዮጵያ የተለያዩ ብሔር፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች የመኖራቸውን ያህል እንደየ አካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ከ140 በላይ የሚሆኑ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች በስፋት እንደሚፈጸሙና ከእነዚህ ውስጥ አብዛኛዎቹ በሕጻናት ላይ የሚፈጸሙ መሆኑን በ2000 ዓ.ም በኢትዮጵያ ብሔራዊ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች አስወጋጅ ማሕበር የተጠናው ጥናት ያመለክታል። በዋናነት ከሚጠቀሱት መካከል የሴት ልጅ ግርዛት፣ ያለእድሜ ጋብቻ፣ እንጥል ማስቆረጥ፣ ግግ ማስቧጠጥ፣ ጠለፋ፣ ጣጣቴ መተኮስ፣ የፊት ጥርስ መንቀል፣ ቆዳን መተልተልና ቆርጦ ደም ማፍሰስ፣ የታችኛውን ከንፈር ቀዶ ሸክላ ማንጠልጠል ወዘተ ናቸው። እነዚህ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች በሕጻናት

አካላዊ፣ አእምሮአዊ፣ ስነ-ልቦናዊና ማሕበራዊ ዕድገት ላይ ተጽዕኖ ከማሳደራቸውም በላይ በየጊዜው ለረጅም ጊዜ ህመምና ለአካል ጉዳት የሚዳረጉና ያለዕድሜያቸው የሚቀጩ ሕጻናት ቁጥርም በቀላሉ የሚገመት አይደለም። በመሆኑም በህጻናት ላይ በተለይም በሴት ህጻናት ላይ የሚፈጸሙ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች ቀላል የማይባል ጉዳት በማድረስ ላይ ናቸው።

1.1.8. የሕፃናት የወሳኝ ኩነቶች ምዝገባ

በኢትዮጵያ የልደትም ሆነ ሌሎች ወሳኝ ኩነቶች የሚመዘገቡበት ሁኔታ እንዲኖር የፍትሐብሔር ሕገ ላይ በዝርዝር ቢቀመጥም ህጋዊና አገር አቀፍ አስራር ባለመቋቋሙ ምክንያት በሀገሪቱ ታሪክ ሕፃናት እንደተወለዱ የሚመዘገቡበት ስርዓት አልነበረም። ይህ የህፃናት የወሳኝ ኩነቶች ምዝገባ ስርዓት ያለመኖር በመንግሥት ፍትህና የሕዝብ አስተዳደር ላይ ከሚያስከትለው ችግር ባሻገር የሕፃናትን መብት በማስጠበቅ ረገድ ክፍተኛ ክፍተት ሆኖ ቆይቷል።

ይሁን እንጂ መንግስት ራሱን የቻለ የወሳኝ ኩነቶች ምዝገባ አዋጅ በማውጣትና በፌዴራል ደረጃ ስራውን የሚያስተባበር ኤጀንሲ በሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 278/2005 መሰረት በማቋቋም ስርዓቱን በመላ ሀገሪቱ የመዘርጋትና የማጠናከር ስራውን በመካሄድ ላይ ይገኛል። በመሆኑም አገልግሎቱን በማጠናከር፣ የህብረተሰቡን ግንዛቤ በማጎልበት ተደራሽና ዘላቂነት ያለው ለማድረግ ሰፊ ጥረት እንዲሁም ድጋፍና ክትትል ማድረግን ይጠይቃል።

1.1.9. በሕፃናት መብቶችና ጥበቃ የማሕበረሰቡን ግንዛቤና ባለቤትነት ማሳደግ

ቤተሰብና ማህበረሰብ ለህጻናት መልካም አስተዳደራዊና የተሟላ ሰብእና ቀረፃ የማይተካ ሚና ያላቸው ቢሆንም በሕፃናት መብቶችና ጥበቃ ዙሪያ የቤተሰብና የማሕበረሰቡ አመለካከት፣ ግንዛቤና እውቀት የተለያየ በመሆኑ የሕጻናትን መብትና ደህንነት ከማስጠበቅ አኳያ ያላቸው ተሳትፎ የላቀ አይደለም። በመሆኑም የሕፃናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅ የሚደረገው ጥረት ውጤታማ ለማድረግ የቤተሰብና የማህበረሰብ የግንዛቤ ደረጃ በማሳደግ ለህጻናት ሁለንተናዊ እድገት ግንባር ቀደም ሚና እንዲጫወቱ ማድረግ ያስፈልጋል።

1.1.10. ቅንጅትና ትብብር

የሕጻናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅ የሚደረገው እንቅስቃሴ የሁሉም ባለድርሻ አካላትን ትብብርና ቅንጅታዊ አሰራር የሚጠይቅ ነው። ይህ የባለድርሻ አካላት የተባበረ ጥረት በተናጠል በሚፈለገው ደረጃ መንቀሳቀስ የሚጠይቀውን ያህል የጋራ የተቀናጀ የአሰራር ስርአትን በመዘርጋት ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ ነው። ይሁን እንጂ በየደረጃው በሚገኙ አስፈጻሚ አካላት መካከል የሕፃናት መብትና ደህንነትን ከማስጠበቅ አንፃር ያለው ቅንጅታዊ አሰራር የተጠናከረ ባለመሆኑ የሚፈለገውን ውጤት በሚፈለገው ፍጥነት ማምጣት አልተቻለም። የሕጻናትን ችግር ከመቅረፍ አኳያ በትብብርና ቅንጅት የአሰራር ስርዓት ውስጥ ከሚታዩ ክፍተቶች መካከል አስገዳጅነትና ተጠያቂነት ያለው አሰራር ባለመኖሩ ምክንያት የሚመለከታቸው አካላት በተሟላ መልኩ በፕሮግራም፣ፕሮጀክትና እቅድ ውስጥ የሕጻናትን ጉዳይ በአግባቡ አካተው በመስራትና ተጠቃሚ ከማድረግ አንፃር ያሉ ቀሪ ስራዎች ትኩረት ተሰጥቶቸው እንዲከናወኑ በማድረግ የሕጻናትን ዘርፈ ብዙ ችግሮች መቅረፍ ያስፈልጋል። የሴቶችና ህጻናት አደረጃጀቶች ሁሉም የመንግስት አካላት በሚቀርጷቸው ፖሊሲዎች፣ ህጎች፣ ፕሮግራሞች፣ ፕሮጀክቶችና እቅዶች የህጻናትን ጉዳይ አካተው መስራታቸውን የመከታተል ሃላፊነት ሊኖራቸው ይገባል።

1.2. የፖሊሲው አስፈላጊነት

ሀገራችን ህጻናት በቤተሰብ፣ በትምህርት ቤትና በማህበረሰቡ ውስጥ ሲኖሩ መብትና ደህንነታቸውን ለማስከበር፣ ከጥቃት፣ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች፣ህገ ወጥ ዝውውና የጉልበት ብዝበዛ እንዲጠበቁ ለማድረግ የቤተሰብ ህግ፣ የወንጀል ህግ እና እድሜቸው የሚፈቅድላቸው ህጻናት ከአሰሪዎቻቸው የጉልበት ብዝበዛ እንዲጠበቁ የሚያደርግ የአሰሪና ሰራተኛ ህግን በማውጣት ተግባራዊ ስታደርግ ቆይታለች። በተጨማሪም ሀገራችን ተቀብላ ካዕደቀቻቸውና የሀገሪቱ የህግ አካል ካደረገቻቸው ዓለም አቀፍና አህጉራዊ ድንጋጌዎች ውስጥ የህፃናትን ሁለንተናዊ መብቶችን አካተው የያዙት የህፃናት መብቶች ኮንቬንሽን እና የአፍሪካ ሕጻናት መብትና ደህንነት ቻርተር ይገኙበታል። መንግስት እነዚህ ድንጋጌዎች የህፃናት የሲቪል፣ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና የባህል መብቶችን አጠቃልለው የያዙና አባል አገራት ከየአገራቸው ተጨባጭ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ሁኔታ ጋር በማገናዘብ ተግባራዊ እንዲያደርጓቸው አስገዳጅነት ያላቸው መሆኑን በመረዳት ድንጋጌዎቹን ተፈፃሚ ለማድረግ የሕገ መንግስቱ አካል ማድረግን ጨምሮ የሕጻናት መብትና ደህንነት

ለማስጠበቅ በተወሰዱ የተለያዩ እርምጃዎች ተግባራዊ ሲሆኑ ቆይቷል።

በተለይም በሕገ-መንግሥቱ አንቀጽ 36 የሕጻናት መብትና ጥበቃ ስርዓትን ለመዘርጋት መሠረት የሆኑ ድንጋጌዎች ማለትም ሕጻናት በሕይወት የመኖር፣ ስምና ዜግነት የማግኘት፣ የወላጆቻቸውን ወይም በሕግ የማሳደግ መብት ያላቸውን ሰዎች የማወቅና የእነሱንም እንክብካቤ የማግኘት፣ መንግስት ወላጆቻቸውን ላጡ ሕጻናት ልዩ ጥበቃ እንደሚያደርግላቸው፣ ደህንነታቸውን እና ትምህርታቸውን የሚያበረታቱ ተቋማት ምስረታ የሚደገፍ መሆኑ፣ ሕጻናትን የሚመለከቱ እርምጃዎች በሚወሰዱበት ጊዜ በመንግስታዊ ወይም በግል የበጎ አድራጎት ተቋሞች፣ በፍርድ ቤቶችና በአስተዳደር አካላት ወይም በሕግ አውጪ አካላት የሕጻናት ደህንነት በቀደምትነት መታሰብ ያለበት መሆኑን፣ ሕጻናት ጉልበታቸውን ከሚበዙበዙ ልማዶች የመጠበቅ፣ በትምህርታቸው፣ በጤናቸውና በደህንነታቸው ላይ ጉዳት የሚያደርሱ ሥራዎች እንዲሰማሩ ያለመገደድ ወይም ከመስራት የመጠበቅ፣ በትምህርት ቤቶች ወይም በህጻናት ማሳደጊያ ተቋሞች ውስጥ በአካላቸው ላይ ከሚፈጸም ወይም ከጭካኔና ኢ-ሰብአዊ ከሆነ ቅጣት ነጻ የመሆን መብት እንዳላቸው የሚያረጋግጡ ጉዳዮች በዝርዝር ተደንግጓል። ይህም ሁሉም ባለድርሻ አካላት የሕጻናትን መብትና ደህንነት የማስጠበቅ ኃላፊነታቸውን በአግባቡ እንዲወጡ በግልፅ ተቀምጠዋል።

መንግስት በ2007 ዓ.ም የማህበራዊ ጥበቃ ፖሊሲን ያጸደቀ ቢሆንም ፖሊሲው በተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች ላይ የሚያተኮር ምህዳረ ሰፊ በመሆኑ ከጠቅላላው ህብረተሰብ ውስጥ 52 በመቶ ያህል ድርሻ ያላቸው ህጻናት ችግር በተሟላ ሁኔታ በሚፈታ መልኩ አልተቀመጠም። ፖሊሲው በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ህጻናት ላይ ብቻ ልዩ ትኩረት የሚሰጥ ሲሆን የህፃናት ጉዳይ በአጠቃላይ ውስብስብና ዘርፈ ብዙ ምላሽ የሚሻ በመሆኑ የሁሉም ህፃናት መብትና ደህንነት በተሟላ ሁኔታ በማስጠበቅ ደህንነቱ የተጠበቀና በስነ-ምግባር የታነፀ የነገ ሀገር ተረካቢ ትውልድ ለማፍራት እንዲቻል ራሱን የቻለ አደረጃጀት፣ አሰራርና ወጥነት ያለውና የሁሉንም ህጻናት ጉዳይ ያካተተ የፖሊሲ ማእቀፍ ማዘጋጀት አስፈላጊ ነው።

በመሆኑም መንግስት፣ ህብረተሰብ፣ ማህበረሰብ አቀፍ አደረጃጀቶች፣ የሀይማኖት ተቋማት፣ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ሌሎች ባለድርሻ አካላት የሁሉንም ህፃናት መብትና ደህንነት በማስጠበቅ መልካም ሰብእና ያለው ትውልድ ለመፍጠር ተገቢውን ትኩረት በመስጠት በተቀናጀ አግባብ እንዲንቀሳቀሱ፣ የሚወሰዱ ማናቸውም እርምጃዎችም ለሕፃናት ጥቅምና ደህንነት ቅድሚያ የሰጡ እንዲሆኑ ማድረግ የሚያስችሉ የአሰራር ሥርዓቶችን በመዘርጋት በሕገ-መንግስቱ የተረጋገጡ

የሕፃናት መብቶችና ደህንነትን ለማስጠበቅ የበኩላቸውን ድርሻ እንዲወጡ አቅጣጫ የሚያሳይ የተጠቃለለ ብሔራዊ የሕፃናት ፖሊሲ መቅረጽ አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።

ክፍል-ሁለት

2. የፖሊሲው ራዕይ፣ ዓላማና መርሆዎች

2.1. የፖሊሲው ራዕይ

የኢትዮጵያ ሕፃናት መብቶቻቸው ተከብሮና ደህንነታቸው ተጠበቆ ማየት፤

2.2. የፖሊሲው ዓላማ

2.2.1. አጠቃላይ ዓላማ

ሕፃናት የተሟላ ስብዕና ተላብሰው እንዲያድጉ፣ መብታቸው እንዲከበርና ደህንነታቸው እንዲረጋገጥ ምቹ ሁኔታ በመፍጠር መልካም ስነ-ምግባር የተላበሰ የነገ ሀገር ተረካቢ ትውልድ ማፍራት፤

2.2.2. ዝርዝር ዓላማዎች

ሀ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ህፃናት በኢትዮጵያ ባህል፣ በአካባቢያቸው ወገን፣ ልማድና ማህበረሰባዊ እሴት ታንፀው እንዲያድጉ በማህበረሰብ አቀፍ፣ በሀገር ውስጥ ጉዳይቻ፣ በአደራ ቤተሰብ እና በመልሶ ማቀላቀልና ማዋህድ ፕሮግራሞች ብቻ እንዲደገፉ ማድረግ፤

ለ/ ለሕፃናት መልካም አስተዳደግ እንቅፋት የሆኑ ኅጂ ልማዳዊ ድርጊቶችና ማህበራዊ ጠንቆች፣ ጥቃቶች፣ ህገ ወጥ ዝውውርና የጉልበት ብዝበዛ በህፃናት ላይ እንዳይፈፀሙ በመከላከልና በማስወገድ ህፃናት ትምህርታቸውን በተገቢው መንገድ እንዲከታተሉና ሀገር ተረካቢ ትውልድ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ለሀ/ ልዩ ፍላጎት እና ልዩ ድጋፍ የሚሹ ሕፃናት አስፈላጊውን ድጋፍና እንክብካቤ እንዲያገኙ ማድረግ፤

መ/ ሁሉም ባለድርሻ አካላት የሕፃናት መብትና ደህንነት በተሟላ ሁኔታ ለማስጠበቅና ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት በተበታተነ መንገድ የሚሰጡትን አገልግሎት እና የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ ማስተባበርና ማቀናጀት፤

ሠ/ ሕጻናት እንደየዕድሜ ደረጃቸውና የአዕምሮ ብስለታቸው በሚመለከታቸው ጉዳዮች ላይ ሀሳባቸውን በነፃነት እንዲገልጹና ትርጉም ያለው ተሳትፎ እንዲያደርጉ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

ረ/ በሁሉም አካላት በሚደረጉ ማናቸውም እንቅስቃሴዎችና በሚወሰዱ እርምጃዎች የህፃናት ጥቅምና ደህንነት ቅድሚያ የሚሰጥበትን ሁኔታ ማመቻቸት።

2.3. የፖሊሲው መርሆዎች

2.3.1. የሕጻናት የመኖርና በምቹ ሁኔታ የማደግ መብት

ማንኛውም አካል የሕጻናትን የመኖር መብት የማክበርና ፍላጎታቸውን የማሟላት ብቻ ሳይሆን ሕጻናትን ከሞት የማዳን እርምጃዎች የመውሰድና በምቹ ሁኔታ የማደግ መብትን የማረጋገጥ ኃላፊነትና ግዴታ አለበት።

2.3.2. ለሕፃናት ጥቅምና ደህንነት ቅድሚያ መስጠት

ቤተሰብ፣ ማሕበረሰብ፣ መንግስታዊ ወይም በጎ አድራጎት ተቋማት፣ የፍትህ ፣ የአስተዳደር ወይም በህግ አውጪ አካላት ሕፃናትን የሚመለከቱ ተግባራት በሚከናወኑበት ጊዜ ለሕጻናት መብትና ደህንነት ቅድሚያ መስጠት ይኖርባቸዋል።

2.3.3. ከአድሎ ነፃ የመሆን

ሕፃናት በዘር፣ በሀይማኖት፣ በቋንቋ፣ በቀለም፣ በፆታ፣ በብሔር፣ በአካል ጉዳት ዓይነት ወይም በሌላ በማንኛውም መስፈርት አድሎና ልዩነት ሊደረግባቸው አይገባም።

2.3.4. የህፃናት ተሳትፎ

የአንድ ሕፃን መልካም አስተዳደግና ስብዕና የሚወሰነው በቤተሰብ፣ በማሕበረሰብ፣ በመንግስታዊና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች ሁለንተናዊ ድጋፍና ተሳትፎ መሆኑ ይታወቃል። ሆኖም ሕፃናት ራሳቸውን በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ የራሳቸው ተሳትፎ ማድረግ ምትክ የማይገኝለት በመሆኑ የህፃናት ተሳትፎ ማሳደግ ወሳኝ ነው።

ክፍል- ሦስት

3. የፖሊሲው ዋና ዋና ጉዳዮች

3.1. የሕፃናት የሲቪል ነፃነትና ጥበቃ መብቶች

ሀ/ የሕፃናት የወሳኝ ክፍተት ምዝገባ ስርዓት መዘርጋትና ተፈጻሚነቱን ማረጋገጥ፤

ለ/ ሕፃናት በቤተሰብ፣ በማሕበረሰብ፣ በትምህርት ቤትና መንግሥት በሚያወጣቸው እነሱን በሚመለከቱ ማንኛውም ጉዳዮች ውስጥ እንዲሳተፉና እንደ ዕድሜ ደረጃቸው ውሳኔ የሚሰጡበት ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

ሐ/ ሕፃናት ማንኛውም መድልዎና መገለል እንዳይደርስባቸው ጥበቃ እንዲደረግላቸው ማድረግ፤

መ/ ህጻናት ማንኛውም ወሲባዊ፣ አካላዊ፣ ስነ-ልቦናዊ ጥቃት፣ የጉልበት ብዝሃና ህገ-ወጥ የሰዎች ዝውውር እንዳይደርስባቸው ጥበቃ ማድረግ፤

ሠ/ ሕፃናት በሕይወት የመኖርና የማደግ መብታቸው እንዲከበር አስፈላጊውን ሁሉ ማድረግ፤

ረ/ ህፃናት መረጃ የማግኘት መብታቸው እንዲጠበቅላቸው ማድረግ፤

ሰ/ በፍትህ ስርዓት ውስጥ የሚያልፉ ህጻናት ፈጣን ውሳኔ እንዲያገኙ ማድረግና የፍትህ ስርዓቱ ለህጻናት ምቹ መሆኑን ማረጋገጥ።

3.2. ሕፃናትና የቤተሰብ እንክብካቤ

ሀ/ በድህነት ምክንያት ሕፃናት ለተለያዩ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ተጋላጭ እንዳይሆኑ የወላጆቻቸውን/አሳዳጊዎቻቸውን አቅም ለማጎልበት የቤተሰብን የገቢ ምንጭ የሚያስፋ የተለያዩ ሥልጠናዎችና ሌሎች የድጋፍ አገልግሎቶች ተጠናክረው ለሁሉም ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ለ/ ሕፃናት በወላጆቻቸው/አሳዳጊዎቻቸው አለመግባባት፣ መፋታትና መለያየት ምክንያት ለተለያዩ ማህበራዊ ችግሮች እንዳይጋለጡ ወላጆች/አሳዳጊዎች የሚገጥማቸውን ማንኛውም ችግር መፍታት እንዲችሉ ለወላጆች/አሳዳጊዎች

አስፈላጊውን የምክር አገልግሎት እንዲያገኙ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

ሐ/ ሕጻናት የወላጆቻቸውን/አሳዳጊዎቻቸውን ፍቅርና እንክብካቤ አግኝተው በተሟላ ስብዕና ተቀርጸው እንዲያድጉ ለሠራተኛ ወላጆች በተለይም ለእናቶች በሥራ ቦታቸው እና በመኖሪያ አካባቢያቸው ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር፤

መ/ ወላጆች/አሳዳጊዎች ለሕጻናት የማሕበረሰቡን መልካም ልምዶችና እሴቶች በማስተማርና በመቅረጽ በኩል የራሳቸውን ድርሻ እንዲወጡ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

ሠ/ ወላጆች/አሳዳጊዎች ለሕጻናት አስፈላጊውን ድጋፍና ክብካቤ እንዲያደርጉ በሕጻናት መብትና ደህንነት፣ በቤተሰብ ምጣኔ፣ በተሻሉ የህጻናት አስተዳደግ ክህሎቶች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲያገኙ ማድረግ፤

ረ/ የወላጆች/አሳዳጊዎች የትምህርት ደረጃ ከሕጻናት መልካም አስተዳደግ ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ያለው በመሆኑ በተለይ በገጠር አካባቢ ለሚገኙ ወላጆች/አሳዳጊዎች የጉልማሶች ትምህርት ተደራሽ እንዲሆን ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር።

3.3. ሕፃናትና ጤና

ሀ/ የጨቅላ ሕፃናትና አምስት ዓመት የልደት በዓላቸውን ሳያከብሩ የሚሞቱ ሕፃናትን ቁጥር ለመቀነስ ሁሉን አቀፍ እርምጃ መውሰድ፤

ለ/ ህፃናት በለጋ ዕድሜያቸው ባለማወቅ በአደገኛ የአደንዛዥ ዕጽ፣ ጫት፣ አልኮሆል፣ ሲጋራ፣ ቤንዚንና ሌሎች የተለያዩ ሱሶች እንዳይጋለጡ መከላከልና ተጋልጠው በስነ-ልቦናዊ ቀውስ ውስጥ ለገቡ ሕፃናት የማህበራዊና ስነ-ልቦናዊ ድጋፍ እንዲያገኙ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

ሐ/ ሕፃናት ከመወለዳቸው በፊት ከዕንስ ጀምሮ በጤና ክብካቤ፣ በተመጣጠነ ምግብና ተላላፊ በሽታን በመከላከል ረገድ ነፍስ ጡር እናቶች አስፈላጊውን አገልግሎት ማግኘት እንዲችሉ ማድረግ፤

መ/ ሕፃናት በአእምሮና በአካል ጤናማ ሆነው እንዲያድጉ የተመጣጠነ ምግብ ማግኘት እንዲችሉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

ሠ/ በከተማና በገጠር ሕፃናት በየጊዜው የጤና ምርመራና የክትባት አገልግሎት እኩል እንዲያገኙ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

ረ/ ኤች አይ ቪ/ኤድስ ክእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ የሕክምና አገልግሎት እንዲስፋፋ ማድረግ፤

ሰ/ ኤች አይ ቪ በደማቸው ውስጥ የተገኘባቸው ሕፃናት ክብካቤና ድጋፍ እንዲያገኙ እና ለተለያዩ የጤናና የስነ-ልቦና ጉዳዮች እንዳይጋለጡ ተገቢውን የድጋፍ እና የክብካቤ አገልግሎቶች እንዲያገኙ ማድረግ፤

ሸ/ ሕፃናት የግልና የአከባቢ ንጽህናቸው እንዲጠበቅ፣ የንፁሕ ውሃ አገልግሎት እንዲያገኙ፣ የመጻዳጃ ቤቶች እና የቆሻሻ ማስወገጃ ስፍራዎች የሚገነቡበትና የሚስፋፋበትን ሁኔታዎች እንዲመቻቹ ማድረግ፤

ቀ/ በሕፃናት አካላዊ፣ አእምሮአዊ፣ ስነ-ልቦናዊ እና ማሕበራዊ ዕድገት ላይ ተዕዕና የሚያሳድሩ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች እንዲወገዱ ማድረግ፤

በ/ ሕፃናት በሥነ ተዋልዶ ጤና ጉዳዮች ላይ የግንዛቤ፣ የምክር፣ የመረጃ እና ሌሎች አገልግሎቶችን በተገቢው ሁኔታ እንዲያገኙ አመቺ ሁኔታዎችን መፍጠር።

3.4. ሕፃናትና ትምህርት

ሀ/ የሕፃናት ቅድመ መደበኛ ትምህርት ተደራሽነት፣ ጥራት፣ ፍትሃዊነት እና ውጤታማነት እንዲያደግ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤ እንዲሁም ከቅድመ መደበኛ እንክብካቤና ትምህርት ፖሊሲ ጋር በተጣጣመ መልኩ እንዲፈጸም ማድረግ፤

ለ/ በቅድመ መደበኛ ትምህርት አሰጣጥ የህጻናት መልካም አስተዳደግና ስብእና ግንባታ ተካትቶ እንዲተገበር ማድረግ፤

ሐ/ የመጀመሪያና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ተደራሽነት፣ ጥራት፣ ፍትሃዊነት እና ውጤታማነት የበለጠ እንዲያደግ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

መ/ በአርብቶ አደርና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ለሚገኙ ልዩ ድጋፍ የሚሹ ሕጻናት ተደራሽና ጥራቱን የጠበቀ የትምህርት አገልግሎት እንዲያገኙ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

ሠ/ አካል ጉዳተኛ ሕጻናት የአካቶ የትምህርትና የተመቻቹ አገልግሎት እንዲያገኙ ማድረግ፤

ረ/ የተለየ ተሰጥጦ ያላቸው ህጻናት ልዩ ትኩርት የሚያገኙበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

ሰ/ ሁሉም ህፃናት በአፍ መፍቻ ቋንቋቸው የመማር መብታቸው እንዲጠበቅ ማድረግ፤

ሸ/ የህፃናትን የትምህርት መጠነ ማቋረጥ ምጣኔ መቀነስ፤

- ቀ/ በመደበኛ ትምህርት ተጠቃሚ መሆን ላልቻሉ ሕጻናት የአማራጭ መሰረታዊ ትምህርት አገልግሎት እንዲስፋፋ ማድረግ፤
- በ/ በሴትና ወንድ ህፃናት መካከል ያለውን የትምህርት ተሳትፎ ክፍተትን ማጥበብ፤
- ተ/ ትምህርት ቤቶች ለህጻናት መልካም አስተዳደግና ስብእና ግንባታ የድርሻቸውን እንዲወጡ ማድረግ።

3.5. ሕፃናት፣ ባሕል፣ ሥነ-ጥበብና መዝናኛ

- ሀ/ ለሕፃናት ተስማሚ የሆኑ የመዝናኛና የመጫወቻ ቦታዎች እና የስፖርት ማዘውተሪያ ስፍራዎች በመኖሪያ አካባቢና ሕጻናት በሚያዘውትሩበት አካባቢ እንዲስፋፋ ማድረግ፤
- ለ/ ሕፃናት በኪነ-ጥበብ፣ በስፖርት፣ በሳይንስና ቴክኖሎጂ ያላቸውን ተሰጥፎ የሚያዳብሩባቸውና አዳዲስ ክህሎቶች የሚቀስሙባቸው ማሰልጠኛ ማዕከላትን እንዲገነቡ ማድረግ፤
- ለሀ/ ለሕፃናት የተለያዩ ማሕበራዊ አገልግሎቶች የሚሰጡ የሕፃናት ማሳደጊያዎች፣ ትምህርት ቤቶችና የመሳሰሉት ለሕፃናት ተስማሚ የሆኑ የመዝናኛና የመጫወቻ ቦታዎች እንዲኖራቸው ማድረግ፤
- መ/ ሕፃናት እንደየ ዕድሜ ደረጃቸው ተሳታፊና ተጠቃሚ የሚሆኑባቸው የተለያዩ ደረጃዎች ያሏቸው ቴአትር ቤቶች፣ ሲኒማ ቤቶች፣ ቤተ-መጻሕፍትና የባሕል ማዕከላት እንዲቋቋሙላቸው እና ያሉትም እንዲጠናከሩ ማድረግ፤
- ሠ/ ከ18 ዓመት በታች ለሆኑ ህፃናት የተከለከሉ የመዝናኛ የሚደያ ውጤቶች ከህፃናት ደህንነት አንጻር የማይፈቀዱ መሆናቸውን ማስገንዘብ፤
- ረ/ በሀገር ውስጥም ሆነ በውጭ ሀገር ሕፃናት የኪነ ጥበብ ስራዎችን በሚመለከት እንዲሳተፉና የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ማድረግ፤
- ሰ/ የሕትመትና የኤሌክትሮኒክስ ብዙኃን መገናኛዎች እንዲሁም የሕፃናት መጽሐፍት ህትመትና ስርጭቶች ለሕፃናት የተሟላ ዕድገትና ስብእና ጠቃሚ የሆኑ መረጃዎችን አካተው እንዲሰሩ ማድረግና ማበረታታት፤
- ሸ/ ቀደም ሲል በሀገሮች መካከል በተደረገ ጉዲፈቻ ወደ ውጭ ሀገር የሄዱ ህፃናት ከሀገራቸው ጋር ያላቸው ትስስር እንዲጠናከር፣ ባህልና ማንነታቸውን አውቀው እንዲያድጉ ለማድረግ ከሚመለከታቸው አካላት በጋራ መስራት።

3.6. በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕፃናት

ሀ/ ወላጆቻቸውን ያጡና ተንክባካቢ የሌላቸው ሕፃናት የቤተሰብ ፍቅር፣ ክብካቤና ጥበቃ አግኝተውና መሠረታዊ ፍላጎታቸው ተሟልቶ እንዲያደጉ ለማድረግ የሚያስችሉ የሀገር ውስጥ ጉዲፈቻ፣ የአደራ ቤተሰብና የማህበረሰብ አቀፍ የድጋፍና እንክብካቤ ፕሮግራሞችን ማስፋፋት፤

ለ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕፃናት ለሕይወታቸው ጠቃሚ የሆኑ የምክር አገልግሎት ሰጪ ተቋማት እንዲሰፋፉና ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ሐ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕፃናት የኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ አገልግሎቶችን በጥራት፣ በስፋትና በወቅቱ የሚያገኙበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

መ/ በጎዳና ላይ እና በተለያዩ የሕፃናት ማሳደጊያዎች ውስጥ የሚኖሩ ሕፃናት ከቤተሰቦቻቸውና ከዘመዶቻቸው ጋር የሚቀላቀሉበት፣ ከማህበረሰቡ ጋር የሚወሃዱበት እና ለመልካም አስተዳደራቸው አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ማህበረሰባዊ እሴቶችን የማህበረሰብ ንቅናቄ በመፍጠር ማስፋፋትና በማህበረሰቡ አቅም እንዲደገፉ ማድረግ፤

ሠ/ በተፈጥሮና በሰው ሰራሽ አደጋ እንዲሁም በተደጋጋሚ ድርቅ በሚከሰትባቸው አካባቢዎች የሚገኙና የተጎዱ ሕፃናት አስፈላጊውን ድጋፍና ክብካቤ እንዲያገኙ የሚያስችሏቸውን ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

ረ/ ከስደት ተመላሽ የሆኑ ሕፃናት፣ በአገር ውስጥ ከወላጆቻቸውና ከማህበረሰቡ በልዩ ልዩ ምክንያት የተለዩ ሕፃናትን ከቤተሰቦቻቸው ወይም ከማህበረሰቡ ጋር ማቀላቀልና ማዋህድ፤

ሰ/ በሀገራችን በስደት ምክንያት በመጠለያ ጣቢያዎች ውስጥ የሚገኙ ሕፃናት ማህበራዊና የሲቪል መብቶቻቸው ለማክበር የሚያስችሉ አሠራሮች እንዲነደፉና ተግባራዊ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ሸ/ አካል ጉዳተኛ ሕፃናት አስፈላጊውን የማህበራዊና ሌሎች አገልግሎቶች ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ቀ/ ሕፃናት በጦርነት፣ በአካላቸውና አዕምሯቸው ላይ ጉዳት ሊያስከትሉ በሚችሉ ተግባራት፣ በአደገኛ ዕዕ ማምረትና ማዘዋወር እንዲሁም በሌሎች ተመሳሳይ በሆኑ ስራዎች እንዳይሳተፉ ለመከላከል፣ ለመከታተልና ለመቆጣጠር የሚያስችሉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

- በ/ ወላጅ ያጡ እና ከወላጆቻቸው ጋር ለመኖር ሁኔታዎች የማይፈቅድላቸው ሕጻናት ከአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ በተዛመደ መልኩ በማህበረሰብ አቀፍ፣ በሀገር ውስጥ ጉዲፈቻና በአደራ ቤተሰብ ፕሮግራሞች እንዲደገፉ ማድረግ፤
- ተ/ በፍትሕ ስርአት ውስጥ የሚያልፉ ሕጻናትን (ጥቃት የደረሰባቸው እና ለምስክርነት የቀረቡ፣ በወንጀል ነክ ጉዳዮች የገቡ ህፃናት፣ በፍቺ ውሳኔ ሂደት ላይ ያሉ፣ ከወላጆቻቸው ጋር በማረሚያ ቤት የሚኖሩ እና በፍትሐብሄር ጉዳይ ክርክር ያላቸው ህጻናት) ተገቢውን ትኩረት እንዲያገኙ ማድረግ፤
- ቸ/ ህጻናት ህግን እንዳይተላለፉ አስፈላጊውን የመከላከል ተግባር ማከናወን፣ ወንጀል ፈጽመውም ከተገኙ ተገቢውን የተሃድሶ አገልግሎት እንዲያገኙና ከህብረተሰቡ ጋር ተቀላቅለው ለመኖር እንዲችሉ ተገቢውን ድጋፍ ማድረግ፤
- ነ/ ወሲባዊ፣ አካላዊና ስነ ልቦናዊ ጥቃት የደረሰባቸው ሕጻናት የተቀናጀ የፍትህና የተሃድሶ አገልግሎቶችን እንዲያገኙ የሚያስችሉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
- ኘ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ያሉ ህጻናት እንደየችግራቸው ዓይነት በማህበረሰቡ ያሉ እሴቶችን በመቀመርና በማስፋፋት በሀገር ውስጥ ባሉ አማራጭ የድጋፍና እንክብካቤ ዘዴዎች ብቻ እንዲደገፉ ማድረግ፣ ይህንንም በተገቢው አሰራር እንዲጠናከር ማድረግ።

3.7. ሕፃናትና አካባቢ

- ሀ/ ሕፃናት የሚዝናኑባቸው ቦታዎች፣ የመኖሪያ አካባቢ፣ ትምህርት ቤቶች እና ለሕፃናት ማህበራዊ አገልግሎት የሚሰጡ ተቋማት ለሕፃናት ተስማሚ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- ለ/ በሕፃናት ጤናማ ዕድገት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያመጡ በመኖሪያ አካባቢ፣ በትምህርት ቤቶች እና ሌሎች ለሕፃናት አገልግሎት በሚሰጡ ተቋማት አካባቢ ያሉ የአደገኛ ዕፅ፣ ሺሻና ጫት ቤቶችን፣ ሕገ ወጥ ቪድዮ ቤቶችን፣ የወሲብ ንግድ የሚካሄድባቸው ቦታዎችን፣ መጠጥ ቤቶችን... ወዘተ ለመከላከል፣ ለመቆጣጠርና ለማስወገድ የሚያስችሉ እርምጃዎችን መውሰድ፤
- ለሀ/ ከአየር፣ ከውሃ፣ ከድምጽ እና ከሌሎች የአካባቢ ብክለቶች የጻዳ ለሕጻናት ምቹ የኑሮ አካባቢ መፍጠር፤

መ/ አዳናት በአካባቢ ጥበቃ እንቅስቃሴ ውስጥ ሊኖራቸው የሚገባውን ተሳትፎ እንዲያሳድጉ መደገፍ።

3.8. የአዳናት ጥቃት፣ህገ ወጥ ዝውውር፣ የጉልበት ብዝበዛና ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች

ሀ/ የአዳናት ጥቃት፣አገ-ወጥ ዝውውር፣ የጉልበት ብዝበዛና ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚያስችሉ ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር፤

ለ/ ጥቃት የደረሰባቸው ህጻናት ተገቢውን የተሀድሶ አገልግሎት እንዲያገኙ ማድረግ፣ ተስማሚ ችሎቶችን ማስፋፋትና ማጠናከር፤

ለ/ በህግ አድሜክቸው ለመስራት የተፈቀደላቸው ህጻናት (ወጣት ሰራተኞች) ለጉልበት ብዝበዛ እና ለአደጋ እንዳይጋለጡና ምቹ የስራ ሁኔታ የሚያገኙበትን የስራ አካባቢ እንዲፈጠር ማድረግ።

ክፍል-አራት

4. የፖሊሲው ማስፈጸሚያ ስልቶች

4.1. የሕጻናትን ጉዳይ ማካተት

- ሀ/ የሕጻናት ጉዳይ በሁሉም ህጎች፣ ፖሊሲዎች፣ ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች...ወዘተ ውስጥ እንዲካተቱ ማድረግ፤
- ለ/ በግሉ ዘርፍ እና መንግስታዊ ባልሆኑ አካላት የሕጻናትን ጉዳይ በአግባቡ በማንኛውም በሚያከናውኑት ተግባር ውስጥ እንዲያካትቱ ማድረግ፤
- ሐ/ የሕጻናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅ የሚመለከታቸው አካላት በተሰጣቸው ተግባርና ኃላፊነት ውስጥ ማካተታቸውንና መተግበራቸው ማረጋገጥ።

4.2. የግንዛቤና ንቅናቄ ፕሮግራሞች ማካሄድ

- ሀ/ በየአካባቢው በማህበረሰቡ ዘንድ ያሉ እሴቶችና በጎ ልምዶችን በመቀመር ለማስፋፋት የሚያስችል መጠነ ሰፊ የግንዛቤና ንቅናቄ ፕሮግራሞች በማካሄድ የህፃናትን ድጋፍና እንክብካቤ ማህበረሰቡ በባለቤትነት እንዲይዘው ማድረግ፤
- ለ/ የሕፃናትን መብትና ደህንነት የሚመለከቱ ዓለም አቀፍ፣ አህጉራዊና ሀገራዊ ህጎች፣ ስምምነቶችና ፖሊሲዎች ዙሪያ ለቤተሰብ፣ ህብረተሰብ፣ ለመንግሥት፣ መንግሥታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች እና ለሚመለከታቸው ሌሎች አካላት ግንዛቤ መፍጠር፤
- ሐ/ በሕፃናት ጤናማ ዕድገት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያመጡ ጎጂ ልማዳዊ አመለካከቶችንና ድርጊቶችን፣ ጥቃቶችና በዝብዛዎችን ለማስወገድ የሚያስችሉ የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥራዎች ማከናወን፤
- መ/ የተለያዩ የሕፃናት በዓላትንና ሕፃናት ተኮር ዝግጅቶችን በማካሄድ የሕጻናትን ጉዳይ በማሕበረሰቡ ዘንድ ትኩረት እንዲያገኝ ንቅናቄ መፍጠር፤
- ሠ/ በብዙኃን መገናኛ የሚተላለፉ ፕሮግራሞች ይዘት ለሕጻናት መልካም አስተዳደግና ስብዕና ግንባታ ትኩረት የሚሰጡ እንዲሆኑ፤ ህጻናት በመልካም አስተዳደጋቸው ላይ ተጽእኖ የሚያሳድሩ ፊልሞች፣ ማስታወቂያዎችና ሌሎች

የስነ-ጥበብ ውጤቶች ሲሰሩ እንዳይካፈሉ ተገቢ ጥበቃ ማድረግ፤

ረ/ ሁሉም ህጻናት እንደተወለዱ እንዲመዘገቡ እንዲሁም ያልተመዘገቡ ህፃናት እንዲመዘገቡ የሚያስችል የግንዛቤና የንቅናቄ ስራዎች ማካሄድ።

4.3. ትብብር፣ ቅንጅትና አጋርነትን መፍጠር

ሀ/ በመንግሥት፣ የእምነት ተቋማት፣ በማህበረሰብ አቀፍ ተቋማትና መንግሥታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች መካከል ጠንካራ የቅንጅትና ትብብር ህብረት መፍጠር፣ ማጠናከር፤

ለ/ የሕፃናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅ የሚያስችሉ ሀገራዊ፣ ክልላዊ እና በተዋረድ የሚንቀሳቀሱ ጥምረቶች እንዲቋቋሙና እንዲጠናከሩ ማድረግ፤

ሐ/ በሕጻናት ጉዳይ ሀገራዊ፣ አህጉራዊና ዓለም አቀፍ አጋርነት መፍጠር፣ ማጎልበት፤

መ/ የሴቶችና ህጻናት ጉዳይ ዘርፎች የትብብር፣ ቅንጅትና አጋርነት የመፈጠርና ስራዎች የማስተባበር ሃላፊነት ይኖራቸዋል።

4.4. የሕጻናት ተሳትፎን ማሳደግ

ሀ/ የህጻናትን ተሳትፎ ለማሳደግ የሚያስችል ስትራቴጂ በመንደፍ ተግባራዊ ይደረጋል፤

ለ/ ልዩ ተስጥኦ ላላቸው ሕጻናት ተስጥኦቸውን ማጎልበት የሚያስችል ማበረታቻና ድጋፍ ይደረግላቸዋል፤

ሐ/ ሕጻናት በቤተሰብ፣ በማህበረሰብና መንግሥት በሚያወጣቸው እነሱን በሚመለከታቸው ማንኛውም ጉዳዮች ውስጥ ትርጉም ያለው ተሳትፎ እንዲያደርጉ ይደረጋል፤

መ/ በሁሉም ደረጃ የሕጻናት አደረጃጀቶች እንዲቋቋሙ እና እንዲጠናከሩ ድጋፍ ይደረግላቸዋል፤

ሠ/ ሕጻናት በኪነ-ጥበብ፣ በስፖርትና በመዝናኛ መስክ ተሳትፎ እንዲኖራቸው የባሕል ማዕከላትና የመዝናኛ ሥፍራዎች እንዲስፋፉና እንዲጠናከሩ ይደረጋል፤

ሰ/ ለሕጻናት ተስማሚ የሆኑ ስብዕናቸውንና ተሳትፎአቸውን ሊያሳድጉ የሚችሉ

ወቅታዊ ጽሑፎችና መረጃዎችን እንዲያገኙ እንዲሁም ህፃናቱ ያላቸውን መረጃ እንዲያስተላልፉ ይበረታታሉ።

4.5. የማሕበረሰብ አደረጃጀቶች ተሳትፎን ማሳደግ

- ሀ/ የማህበረሰብ አደረጃጀቶች የህጻናት መልካም አስተዳደግና ስብዕና ግንባታ እንዲሁም ለችግር የተጋለጡ ህጻናት በአካባቢያቸው ባህልና ወግ እንዲያድጉ ትኩረት ሰጥተው እንዲሰሩ ማድረግ፤
- ለ/ የሕጻናት መብቶች እንዲከበሩ፣ ደህንነታቸው እንዲጠበቅ ልዩ ልዩ የማሕበረሰብ አቀፍ ተቋማት በማሕበረሰቡ በራሱ አባላት ተነሳሽነት እንዲቋቋሙ፣ እንዲስፋፉና እንዲጠናከሩ ይበረታታሉ፤
- ለሀ/ የሕጻናት መብትና ደህንነት እንዲጠበቅ በማሕበረሰቡ ውስጥ ያሉ ተስማሚ የሆኑ ባሕላዊ እሴቶችና ማሕበራዊ ሕግጋት እንዲጠናከሩ ምቹ ሁኔታ ይፈጠራል፤
- መ/ በሕጻናት የተሟላ ስብዕናና እድገት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያሳድሩ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶችን ማሕበረሰቡ እንዲከላከላቸውና እርምጃ እንዲወስድ ምቹ ሁኔታዎች ይፈጠራሉ፤
- ሠ/ ሕብረተሰቡ በራሱ ተነሳሽነት ለሕጻናት ጤናማ አስተዳደግ አስፈላጊ የሆኑ የመዝናኛና የኪነ-ጥበብ ስፍራዎችን ደረጃ በደረጃ እንዲያስፋፉና እንዲያጠናክር ይበረታታል።

4.6. ቤተሰብን በማጠናከር የሕፃናትን መብትና ደህንነት ማስጠበቅ

- ሀ/ በቤተሰብ ውስጥ ያለ ግንኙነት እንዳይላላና እንዳይፈርስ ቤተሰብ ለሕጻናት የተሟላ ስብዕናና ዕድገት የሚኖረውን ሚናና ኃላፊነት በአግባቡ እንዲወጣ የተለያዩ ፕሮግራሞችና አገልግሎቶች ተቋማዊ በሆነ መልክ ይዘረጋሉ፤
- ለ/ ቤተሰብ በራሱ ተነሳሽነት በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕጻናትን አማራጭ የቤተሰብ ክብካቤና ድጋፍ እንዲያደርግ የሚያበረታታ ሥርዓት ይዘረጋል፤
- ለሀ/ የቤተሰብ ኃላፊ የሆኑ ሕጻናት ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮቻቸውን ለመፍታት በሚያስችሉ ልዩ ፕሮግራሞችና አገልግሎቶች ተጠቃሚ የሚሆኑበት ሁኔታ ይመቻቻል፤

መ/ በቤተሰብ ገቢ ማነስ ምክንያት የሕጻናት መሠረታዊ ፍላጎታቸው ባለመሟላቱና የትምህርት፣ የጤናና ሌሎች አገልግሎቶችን የማግኘት መብታቸው እንዲይስተጓጎል የቤተሰብ የገቢ ምንጭ ማጎልበቻ ሥርዓት ይዘረጋል፤

ሠ/ ወላጆችን ወይም አሳዳጊዎችን ስለ ሕጻናት አስተዳደግ ትምህርት እንዲያገኙ ይደረጋል።

4.7. ጥናትና ምርምር ማካሄድ

ሀ/ በየደረጃው በሕጻናት መብትና ደህንነት ዙሪያ የሚሰሩ መንግሥታዊ እና የማህበረሰብ አቀፍ ተቋማት የሕጻናትን ችግሮች ሊፈቱ የሚችሉ የጥናትና ምርምር ሥራዎችን እንዲያከናውኑ ይበረታታሉ፤

ለ/ በሕጻናት ላይ የሚደርሱ ችግሮች መንስኤዎችን፣ የሚያስከትሉትን ተጽዕኖ እና መፍትሄዎቻቸውን በግልጽ ማሳየት የሚያስችሉ የጥናትና ምርምር ሥራዎች ይከናወናሉ፤

ለሀ/ በሕጻናት ዘርፍ የሚከናወኑ የጥናትና ምርምር ተግባራት መያዝ ሥነ-ምግባር በተከተለና የሕጻናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅ በሚያግዝ መልኩ እንዲካሄዱ ይደረጋል፤

መ/ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት እና ሌሎች የምርምር ተቋማት በሕፃናት ጉዳዮች ዙሪያ ጥናትና ምርምር እንዲያካሂዱ ይበረታታሉ፤ የጥናትና ምርምር ውጤቶች ለተጠቃሚዎች እንዲሰራጩ ይደረጋል።

4.8. የህግ ማሻሻያዎችን ማካሄድ

▪ በህፃናት መብትና ደህንነት ማስጠበቅ ዙሪያ ያሉ የህግ ክፍተቶች እየተጠኑ እንዲሻሻሉ ይደረጋል፤ በተለይም የቤተሰብ ህግ ማሻሻያዎች ተጠንተው በመላው ሀገሪቱ ተግባራዊ ይደረጋሉ።

4.9. የመረጃ ስርዓት መዘርጋት

ሀ/ በፌዴራል፣ በክልልና በተዋረድ ባለው መዋቅር ሕጻናትን የተመለከተ መረጃ ለማሰባሰብና ለማደራጀት የሚያስችል ሀገር አቀፍ የሕጻናት የመረጃ ማሰባሰቢያ ሥርዓት በሌሎችና ህጻናት ጉዳይ ሚኒስቴር ይዘረጋል፤

ለ/ በሕጻናት ዙሪያ የተደራጁ መረጃዎች እንዲሰራጩ እና ተደራሽ እንዲሆኑ ይደረጋል።

4.10. የማስፈጸም አቅም ማጎልበት

ሀ/ በሕጻናት ዙሪያ በየደረጃው ያሉ ምርጥ ተሞክሮዎችን በመለየትና በመቀመር እንዲስፋፉ ይደረጋል፤

ለ/ ፖሊሲውን ተግባራዊ ለማድረግ በሁሉም ደረጃ ላሉ በሕጻናት ዙሪያ ለሚንቀሳቀሱ መንግስታዊ፣ መንግስታዊ ላልሆኑ አካላት፣ ለእምነት ተቋማትና ለማህበረሰቡ አግባብነት ያለው የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይደረግላቸዋል፤

ሐ/ የሕጻናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅና ሕብረተሰቡ በሕጻናት ላይ ያለውን የተዛባ አመለካከት ለመለወጥ ከህፃናት ጋር ተያያዥነት ባላቸው የተለያዩ የሙያ መስኮች ባለሙያዎችን የማፍራት ሥራ ይሰራል።

4.11. የሀብት ማሰባሰብ ስርዓት መዘርጋት

ሀ/ መንግስት ሕብረተሰቡ፣ የሀይማኖት ተቋማት፣ ህዝባዊ አደረጃጀቶችና ሀገር በቀል ሲቪክ ማህበራትን በማስተባበር ፖሊሲው ውስጥ የተቀመጡ ዋና ዋና የትኩረት ጉዳዮችን ውጤታማ ለማድረግ ሁሉን አቀፍ የፋይናንስና የቁሳቁስ ድጋፋቸው እንዲያደግና አፈጻጸሙ እንዲሳለጥ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፤

ለ/ ማሕበረሰቡ በራሱ ተነሳሽነት ባሕላዊ አደረጃጀቶችንና ማሕበራዊ ሕግጋቱን በመጠቀም የሕጻናትን በተለይም ወላጆቻቸውን ያጡና ለተለያዩ ችግሮች የተጋለጡ ሕጻናትን መብትና ደህንነታቸውን ለማስጠበቅና ለማረጋገጥ እንደየ አካባቢያቸው ተጨባጭ ሁኔታ በራሳቸው ፋይናንስና ቁሳቁስ ሀብት እንዲያሰባስቡና በዘላቂነት ድጋፍ እንዲያደርጉ ምቹ ሁኔታዎች ይፈጠራሉ፤

ሐ/ የግሉ ዘርፍ ለሕጻናት መልካም አስተዳደግ የቴክኒክ፣ የፋይናንስና የቁሳቁስ ድጋፍ በማድረግ የዜግነት ግዴታቸውን እንዲወጡ ምቹ ሁኔታ ይፈጠራል።

4.12. አደረጃጀት መዘርጋትና ማጠናከር

ሀ/ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው የተለያዩ የፌዴራል ሴክተር መ/ቤቶችና ክልሎች አባል የሆኑበት የፖሊሲውን አፈጻጸም የሚከታተል ብሔራዊ ካውንስል እንዲቋቋም

ይደረጋል፤ ይህም በተዋረድ እስከታችኛው እርከን የሚወርድ ይሆናል፤

ለ/ በፌዴራል፣ በክልልና በተዋረድ ባለው መዋቅር የሕጻናትን ጉዳይ ለመከታተል የተቋቋሙት አደረጃጀቶች እንዲጠናከሩ ይደረጋል፤

ሐ/ ከፌዴራል እስከ ታችኛው የመንግሥት መዋቅር የሚገኙ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች የሕጻናትን ጉዳይ የሚከታተል ራሱን የቻለ አካል እንዲኖራቸው ይደረጋል።

ክፍል-አምስት

5. የህጻናትን መብትና ደህንነት በማስጠበቅ ዙሪያ የሚመለከታቸው አካላት ኃላፊነትና ሚና

የሕጻናትን መብትና ደህንነት የማክበር፣ የማስከበርና ፍላጎቶቻቸውን የማሟላት ኃላፊነት የሁሉም አካል ከመሆኑ አንጻር ደህንን ፖሊሲ ወደ ተግባር ለማሸጋገር በቅንጅትና ትብብር የሚሰራ መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ የመንግሥትና የባለድርሻ አካላት ዋና ዋና ኃላፊነትና ሚናዎች እንደሚከተለው ተቀምጧል።

5.1. የመንግሥት አካላት

ሀ/ ሁሉም የመንግስት አካላት ከተሰጣቸው የሥራ ኃላፊነትና ግዴታ በመነሳት ፖሊሲውን ተግባራዊ የማድረግ፣ አፈጻጸሙን የመምራት፣ የማስተባበር፣ የማደራጀት፣ የማቀናጀትና የማስፈጸም አቅም የማጎልበት፣ በጀት የመመደብ እንዲሁም ሕጻናትን የሚመለከቱ መረጃዎችን የማሰባሰብ፣ የማደራጀትና የማሰራጨት መሪ ሚና ይኖራቸዋል።

ለ/ የሴቶችና ሕፃናት ጉዳይ ሚኒስቴር የፖሊሲውን አፈጻጸም ይከታተላል፣ ያስተባብራል፣ ከአስፈጻሚ አካላት መረጃዎችን ያሰባስባል፣ ያደራጃል፣ ለሚመለከተው አካል ወቅታዊ ሪፖርት ያቀርባል።

ሐ/ ሰራተኞቻቸው የህጻናትን መብትና ደህንነት ከማስጠበቅ አንጻር ድጋፍና እንክብካቤ ማድረግ እንዲችሉ ተገቢውን የስራ ሁኔታዎች የማመቻቸት።

5.2. የግሉ ዘርፍ

ሀ/ የሕጻናት መብትና ደህንነት እንዲከበርና እንዲጠበቅ ልዩ ልዩ ፕሮግራሞችን መቅረጽና ተግባራዊ ማድረግ።

ለ/ የሕጻናትን መብትና ደህንነት ለማረጋገጥ እንዲቻል የሀብት አስተዋጽኦ ማድረግ።

ሐ/ በአሠሪና ሠራተኛ አዋጅና በዓለም የሥራ ድርጅት እንዲሁም ሌሎች ሀገራዊና አለም አቀፋዊ ህጎችና ደንቦችን፣ ለሕጻናት መብትና ደህንነት ጥበቃ የወጡ አዋጆችን በአግባቡ ተግባራዊ ማድረግ።

- መ/ ሰራተኞቻቸው የሀጻናትን መብትና ደህንነት ከማስጠበቅ አንጻር ድጋፍና እንክብካቤ ማድረግ እንዲችሉ ተገቢ የሰራ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
- ሠ/ ለሕጻናት በህግ የማይፈቀዱና በመልካም አስተዳደርና ስብዕናቸው ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ አገልግሎቶችን አለመስጠትና አለማስተዋወቅ፤
- ረ/ የሕጻናትን መብትና ደህንነት ለማስጠበቅ በሚደረግ እንቅስቃሴ ሁሉ መሳተፍ፤
- ሰ/ ሕጻናት ምቹ በሆነ አካባቢ የመኖር መብታቸው እንዲጠበቅ ለማድረግ የአካባቢ ብክለት ለመከላከል የወጡ አዋጆችንና መመሪያዎችን ማክበርና ተግባራዊ ማድረግ።

5.3. የማሕበረሰብ አደረጃጀቶች

- ሀ/ በማሕበረሰቡ ውስጥ የሚገኙ ሕጻናት በመልካም እሴቶች ተቀርጸው እንዲያድጉ የመዝናኛና ሌሎች ምቹ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
- ለ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕጻናት በራሳቸው ባህል፣ ቋንቋ፣ ወግና ልማድ እንዲያድጉ በባለቤትነት በመያዝ በዘላቂነት መርዳትና መንከባከብ፤
- ሐ/ ሕጻናትን ከማንኛውም የኃይል ጥቃትና ብዝበዛ የመከላከልና የመቆጣጠር እንዲሁም ጥቃት የደረሰባቸውን ህፃናት እንደ አካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ተገቢውን የተሃድሶ አገልግሎት እንዲያገኙ ማድረግ፤
- መ/ የማህበረሰብ አደረጃጀቶች በራሳቸው ተነሻሽነት ለህጻናት መልካም ስብዕናና ዕድገት አስተዋጽኦ የሚያደርጉ የተለያዩ ፕሮግራሞችን በመቅረጽ ተግባራዊ እንዲያደርጉ ማድረግ፤
- ሠ/ ለሕጻናት አስተዳደግ ምቹ ያልሆኑ ድርጊቶችን የሚፈጽሙ አካላትን (ግለሰቦችን) የመምከር፣ የማስተማርና ባሉት ባሕላዊ እሴቶችና ማሕበራዊ ህግጋት መሠረት የራሱን እርምጃ መውሰድና እንዲሁም ለሚመለከተው ክፍል የማሳወቅና ተፈጻሚነቱን የመከታተል ኃላፊነት፤

5.4. የቤተሰብ

- ሀ/ የቤተሰቡ አባል የሆኑትን ሕጻናት በአግባቡ አስፈላጊውን ቁሳዊና ሥነ-ልቦናዊ ፍላጎቶቻቸውን በማሟላት በትምህርታቸውና በጤናቸው ስኬታማ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ለ/ የቤተሰቡ አባል የሆኑትን ሕጻናት ማንኛውም አካላዊና ሥነ-ልቦናዊ ጥቃት እንዳይደርስባቸው የመከላከልና ጥቃት የደረሰባቸውን ሕጻናት አስፈላጊውን የተሃድሶ አገልግሎት እንዲያገኙ መተባበር፤

ሐ/ የቤተሰቡ አባል የሆኑትን ሕጻናት በሕብረተሰቡ መልካም ልምዶች፣ ባሕልና እሴቶች መቅረጽ፤ ቤተሰብ ለሕጻናት መልካም አስተዳደግ አርአያ ሆኖ መገኘትና ግዴታውን መወጣት፤

መ/ ፖሊሲውን በማስፈጸም ረገድ የበኩላቸውን ተሳትፎ ማድረግ።

5.5. የሃይማኖት ተቋማት

ሀ/ የሃይማኖት ተቋማት በሚዘረዘባቸው የልማት ፕሮግራሞች ውስጥ የሕጻናትን ጉዳይ ትኩረት ሰጥተው መንቀሳቀስ፤

ለ/ ሕጻናት የአመለካከት፣ የህሊናና የሃይማኖት ነፃነት መብት ስላላቸው ማንኛውም የሃይማኖት ተቋማት ለሕጻናት በሚያደርጉት ድጋፍና እንክብካቤ ምንም አይነት መድልዎ አለማድረግ፤

ሐ/ የሃይማኖት ተቋማት የሕጻናትን አካላዊ፣ አእምሮአዊ፣ መንፈሳዊ፣ ሞራላዊና ማሕበራዊ ዕድገት ጤናማ ለማድረግ አስፈላጊውን አገልግሎት መስጠት።

5.6. የሀገር በቀል የበጎ አድራጎች ድርጅቶችና ማሕበራት

ሀ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ሕጻናት ከተረጋገጡ ተላቀው በዘላቂነት የሚቋቋሙበትን ሁኔታ መፍጠር፤

ለ/ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚኖሩ ሕጻናት መልካም ሥብዕና ተላብሰው እንዲያድጉ ደረጃቸውን የጠበቁ መሠረታዊ አገልግሎቶችን መስጠት፤

ሐ/ ለሕጻናት የሚሰጡ አገልግሎቶች ለህጻናቱ ጥቅም እና ደህንነት ቅድሚያ የሰጡ እና ከማናቸውም አድሎአዊ አሰራር ነጻ መሆን አለባቸው፤

መ/ ፕሮግራሞችንና ፕሮጀክቶችን ሲነድፉም ሆነ ተግባራዊ በሚያደርጉበት ወቅት ሕጻናት ከፕሮግራሙና ፕሮጀክቱ ንድፍ ጀምሮ የሚሳተፉበትን ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

ሠ/ የሀገሪቱን ህግና ደንብ መሰረት በማድረግ መሰረታዊ አገልግሎቶችን የመስጠትና ለፖሊሲው ተግባራዊነት ድጋፍ የማድረግ፤

5.7. የአህጉራዊና አለም አቀፋዊ የልማት አጋሮች

- ብሄራዊ የሕጻናት ፖሊሲን ወደ ተግባር በማሻገር ዙሪያ በሚደረጉ ልዩ ልዩ እንቅስቃሴዎች ከመንግሥት ጋር በትብብር መስራት፤

5.8. የሕጻናት ሚና

ሕጻናት ይህን ፖሊሲ ወደ ተግባር በማሻገር ሂደት ላይ የሚከተሉት ሚናዎች ይኖሯቸዋል፡፡

ሀ/ ለቤተሰብ አንድነት የመሥራት፤ ቤተሰቦቻቸውን፤ ታላላቆቻቸውን እና አረጋውያንንሁልጊዜ ማክበር እና ሲቸገሩ የመርዳት፤

ለ/ ማሕበራዊ እና ብሔራዊ ትብብርን/አንድነትን የማጠናከርና የመጠበቅ፤ መብታቸውን ለማስከበር በተደራጀ አግባብ መንቀሳቀስ፤

ሐ/ አካላዊ እና አእምሯዊ ችሎታቸውን ላሉበት ማሕበረሰብ አገልግሎት የማበርከት፤

መ/ ከሌሎች የሕብረተሰቡ አባላት ጋር በመቻቻል መንፈስ፤ በመነጋገር እና በመግባባት ላይ በመመስረት በሚያደርጉት ግንኙነት በጎ እሴቶችን በማጠናከር እና በመጠበቅ ለሕብረተሰቡ የሞራል ሕልውና አስተዋጽኦ የማድረግ፤

ሠ/ ለተለያዩ ችግሮች ሊያጋልጧቸው የሚችሉ ምክንያቶችን በመለየት ለሚመለከተው አካል የማሳወቅ፤

ረ/ በፖሊሲው አፈጻጸምና ግምገም ሂደት ውስጥ ትርጉም ያለው እንቅስቃሴ የማድረግ፤

ክፍል- ስድስት

6. የፖሊሲው የክትትልና ግምገማ ስርዓት

የፖሊሲውን አፈጻጸም እና ውጤቱ በሁሉም ደረጃ ከመለካት አንጻር እንዲሁም ከእድገት ጋር ተያይዘው የሚመጡ አዳዲስ ጉዳዮችን ለማካተትና ፖሊሲውን ለማሻሻል እንዲረዳ የሚከተሉትን ዓባይት ጉዳዮች ያካተተ የክትትልና ግምገማ ሥርዓት ይዘረጋል።

ሀ/ በማንኛውም አካላት በሚከናወኑ ተግባራት ውስጥ ከዕቅድ ጀምሮ የክትትል አመላካች መለኪያዎች ይዘጋጃሉ፤

ለ/ የፖሊሲው ማስፈጸሚያ ስትራቴጂና የድርጊት መርሐ - ግብር ይዘጋጃል፤ አፈጻጸሙንም የሴቶችና ህጻናት ጉዳይ ሚኒስቴር እና በክልል የሴቶችና ህጻናት ጉዳይ ቢሮዎች የመከታተል ሃላፊነት ይኖራቸዋል፤

ሐ/ በሁሉም ደረጃ የሚገኙ የሚመለከታቸው አስፈጻሚ አካላትን ያካተተ በዓመት አንድ ጊዜ የፖሊሲውን አፈጻጸም ለመገምገም የሚረዳ ጉባዔ ይዘጋጃል፤

መ/ በሴቶችና ህጻናት ጉዳይ ሚኒስቴር አስተባባሪነት ሀገራዊ የክትትል፣ የግምገማ፣ የመረጃ ማሰባሰብና የማደራጀት እንዲሁም የሪፖርት ሥርዓት ይዘረጋል።

Federal Democratic Republic of Ethiopia

National Children's Policy

April 2017

Addis Ababa

Table of Contents

Introduction1
Section One	3
1.General Situation of Ethiopian Children and Significance of the Policy3
1.1 General Situation of Ethiopian Children.3
1.1.1 Population3
1.1.2 Health3
1.1.3 Education4
1.1.4 Child Participation6
1.1.5 Child-friendly Family and Environment6
1.1.6 Children in Difficult Circumstances8
1.1.7 Harmful Traditional Practices9
1.1.8 Vital Events Registration9
1.1.9 Public Awareness	10
1.1.10 Coordination and Collaboration	10
1.2 Significance of the Policy	10
Section-Two	13
2.The Policy’s Vision, Objective and Principles	13
2.1 Vision.	13
2.2 Objective	13
2.2.1 General Objective	13
2.2.2 Specific Objective	13
2.3 Principles	14
2.3.1 Childeren’s Right to Live, Survival and Development	14
2.3.2 Best Interest of the Child	14
2.3.3 Non discrimination	14
2.3.4 Child Participation	14
Section Three	15
3.Major Policy Issues	15

3.1 Children’s Civil Rights and Protection	15
3.2 Children and Family Care	15
3.3 Children and Health	16
3.4 Children and Education	17
3.5 Children, Culture, Art and Leisure	18
3.6 Children in Difficult Circumstances	19
3.7 Children and Environment	20
3.8 Child Abuse, Child Trafficking, Child Labour and Harmful Traditional Practices	21
Section Four	22
4. Policy Implementation Strategies	22
4.1 Child Mainstreaming	22
4.2 Awareness and Mobilization	22
4.3 Collaboration, Coordination and Partnership	23
4.4 Enhancing Children’s Participation	23
4.5 Enhancing Participation of Community Structures.	24
4.6 Family Strengthening	24
4.7 Research and Studies	25
4.8 Legal Reform	25
4.9 Information Management System	25
4.10 Capacity Building	26
4.11 Resource Mobilization System.	26
4.12 Establishing and Strengthening Structures	26
Section Five	28
5. Roles and Responsibilities.	28
5.1 Government Bodies	28
5.2 Private Sector	28
5.3 Community Structures	29
5.4 Family	30
5.5 Religious Institutions.	30
5.6 Indigenous Charities and Societies	30

5.7 Regional and International Development Partners	31
5.8 Children’s Role	31
Section Six	32
6. Monitoring and Evaluation	32

Introduction

The Central Statistics Agency's projection for 2017 put the Ethiopian population at 94,352,139. According to national laws, as well as the regional and international conventions ratified by the country, a child is anyone below the age of 18. Children constitute 47,837,094, which is 52 per cent of the total population. Of these, 24,262,445 (51 per cent) are boys and 23,574,649 (49 per cent) are girls. In terms of their residence, 39,634,784 (82 per cent) are rural while 8,129,736 (18 per cent) are urban.

Ethiopia is on a fast development track benefiting all segments of the society at different levels due to the adoption of dynamic laws and policies that create good governance and nurture democracy. Children's rights are enshrined in Article 36 of the nation's Constitution, which shows the Government's commitment to protect their rights and welfare in their journey to become responsible citizens and people of integrity.

Ethiopia is also undertaking various measures to promote and protect children's rights and welfare, including signing and ratifying regional and international agreements, incorporating them into national laws and establishing the necessary legal and administrative arrangements.

The Government of Ethiopia has found it necessary to formulate a comprehensive National Children's Policy to sustain its commitment to respect, protect and fulfil children's rights and enhance the family and community's role in the healthy growth and personality development of children. This policy will set a direction to integrate the efforts of all stakeholders, namely, family, community, government, NGOs, regional and international organizations.

The Policy on Ethiopian Children has three fundamental pillars:

- Children's development and growth

- Prevention and protection of children from social, economic and political hardships
- Providing rehabilitation, care and support for children in difficult circumstances

The policy is organized into six sections: Section One highlights the general situation of Ethiopian children and the significance of the policy; Section Two states the vision, objective and principles of the policy; Section Three deals with major policy issues; Section Four describes the policy implementation strategies; Section Five states the roles and responsibilities of stakeholders in respecting, protecting and promoting children's rights and welfare; Finally Section Six lays out monitoring and evaluation procedures to gauge the policy's implementation.

Section One

1. General Situation of Ethiopian Children and Significance of the Policy

1.1 General Situation of Ethiopian Children

The general social, economic and political conditions of children in the country and the efforts towards respecting, protecting and promoting their rights and welfare are presented as follows:

1.1.1 Population

The Government of Ethiopia has formulated and implemented policies and programmes aimed at advancing the well-being of its citizens. These include the Population Policy, Health Policy, Education and Training Policy, infrastructure development schemes and food self-sufficiency and food security programmes. Subsequent efforts to improve the accessibility of social and economic services to all segments of the society and an increased awareness and attitudinal changes among the society have resulted in remarkable improvements in child mortality, reproductive health, family planning services and children's enrolment in education.

1.1.2 Health

One of the issues given attention in the FDRE Health Policy and child rights declarations and sustainable development goals is decreasing child mortality. To this end, in the past decades, the government not only has built many health institutions, but has also adopted policies, strategies and packages to improve children's health.

According to the Growth and Transformation Plan II, 2007 E.C. baseline, neonatal mortality has been reduced to 28 per 1,000 live births. The number of deaths of children under one year of age and under five per 1,000 live births is at 44 and 64, respectively. Likewise, stunting of

children under five is at 40 per cent, while wasting is 9 per cent.

Pneumonia, malaria, diarrhoea, measles, malnutrition – highly prevalent among baby girls –and HIV/AIDS are major causes of child mortality. Additionally, poor maternal health, lack of access to clean water, poor family planning and harmful traditional practices have hampered efforts towards reducing child mortality in the country.

Although considerable results have been registered in improving access to health services, much remains to be done in making these basic health services available and accessible for children. In addition, special attention needs to be given to children living in rural, pastoralist and semi-pastoralist areas who are exposed to preventable diseases with serious health problems, including death.

1.1.3 Education

Children’s participation in education covers pre-primary from age 4, primary school from age 7, secondary school from age 15, Integrated Functional Adult Education from ages 15–18 and technical and vocational training for the same age range.

Due to the formulation and implementation of the Early Childhood Care and Education National Policy Framework, the coverage of pre-primary education has reached 49 per cent (48 per cent for girls, 50 per cent for boys). In the pre-primary category, kindergartens are mainly run in urban areas by non-governmental entities and demand high tuition fees. Because of this, children of poor parents/guardians in urban areas don’t benefit from the services.

Similarly, following formulation and implementation of the FDRE Education and Training Policy, remarkable achievements have been made in primary education. In the first cycle of primary education (grades 1–4), including Alternative Basic Education (ABE), the gross enrolment rate has reached 137.08 per cent (122 per cent for girls, 132 per cent for boys). The

gross enrolment rate for the second cycle of primary education (grades 5–8) is 72.84 per cent (girls at 70.96 per cent, boys 71 per cent). In primary education overall (grades 1–8), including Alternative Basic Education, the gross enrolment rate is 98 per cent (girls 101.6 per cent, boys 109.72 per cent).

For the net enrolment rate, in the first cycle of primary education (grades 1–4), it is 111.24 per cent (with girls at 107.2 per cent and boys 111.2 per cent). In the second cycle (grades 5–8), net enrolment is 60.1 per cent (girls 59.8 per cent, boys 65 per cent). Overall for all grades, net enrolment is 97.12 per cent (girls 93.96 per cent, boys 100.2 per cent).

In secondary education, the gross enrolment rate for the first cycle (grades 9–10) is 48.2 per cent (with girls at 46.44 per cent and boys at 50.16 per cent). For the second cycle (grades 11–12), the gross enrolment rate is 11.26 per cent (girls at 10.383 per cent, boys at 12.12 per cent). The gross intake for the second cycle is 457,222, of which girls make up 47 per cent.

Completion rate for primary education (grades 1–8) is 56.54 per cent (girls 55.58 per cent, boys 57.49 per cent), whereas the repetition rate for the first cycle of primary stands at 5.6 per cent (5.5 per cent for girls and 5.8 per cent for boys). The repetition rate for the second cycle is 5 per cent (girls 4.8 per cent, boys 5.3 per cent).

For those between the ages of 15 and 18, there is a two-year literacy programme under the Integrated Functional Adult Education. This programme aims to push the percentile from the current level to 100. In the fifth Education Sector Development Programme, it is planned to ensure all of technical and vocational trainees aged 15 to 18 complete the training programme.

Although significant strides have been made on the general education, technical and vocational trainings and Integrated Functional Adult Education, participation of children has not attained the expected level.

The gap is significant in particular in rural areas where girls are victims of various harmful traditional practices and negative attitudes of the society.

1.1.4 Child Participation

Numerous national initiatives are underway to improve child participation. One of the ways children express their views is through children's structures, like children's parliaments or clubs. Currently there are more than 500 children's parliaments established at various administrative levels and much has been done on child rights protection through children's parliaments and child rights clubs set up at schools.

Children's freedom of expression is recognized by domestic laws and international and regional agreements that the country has ratified. However, meaningful participation of children is far from full realization due to the lack of appropriate attention from implementing organs, negative attitudes, lack of awareness among the community and families, absence of strong children's structures etc. In particular, gaps are observed in girls' participation on matters affecting them and expressing their views freely.

Though children have been indeed participating in devising different policies, strategies, programmes and action plans, much has to be done to ensure their meaningful participation at all levels.

1.1.5 Child-Friendly Family and Environment

Family is the most suitable and irreplaceable natural home for children. First and foremost, children learn about their environment, communal traits and work ethics from the family. So their interaction with their families and their surroundings and whatever love and care they gain or miss will have a positive or negative bearing on their psychological and social development. Families therefore have responsibilities for children's healthy growth and personality development from the prenatal stage. In

this respect, many families do their best to fulfil their responsibilities for the wellbeing of their children; too many others however find it difficult to make ends meet as the size of their families diminish their resources. Others fail in their child rearing responsibilities and obligations due to inadequate knowledge, family conflict, or addiction and plunge many children into psychological and social hardships.

Many families in the country have benefited from the robust economic development. There are, however, some that live below the poverty line, putting the lives of their children at social and psychological risk. Such children also face malnutrition, lack of educational support and lack of fundamental health care. They drop out of school to support their families and get employed as domestic workers. Some also migrate, landing in distant places where they become street children or end up exposed to child labour and suffer various kinds of abuses. This in turn has an adverse effect on the pace of the country's development.

Children separated from their family temporarily or permanently for various reasons are receiving different care and support services through the expansion of domestic alternative care options. Inter-country adoption was one alternative child care option, though in addition to not fully compensating for the love and care the children have missed in their natural homes, there is a downside of children experiencing identity crisis and other problems that will affect them psychologically and socially. It is advisable to support orphan and vulnerable children only through domestic alternative care options instead of pursuing the option of inter-country adoption.

On the other hand, with regard to respecting, protecting and fulfilling children's needs, both private and governmental housing projects as well as infrastructure developments have not been taking into consideration the needs and interests of children. Many of these constructions deprive of children play areas, forcing them onto roads and other inappropriate locations. In addition the expansion of businesses selling drugs, shisha,

khat, commercial sex, pornography and soliciting children for sex in residential areas and areas providing services for children has been having a negative effect on children's proper upbringing.

1.1.6 Children in Difficult Circumstances

Children living in difficult circumstances undoubtedly require special support and care. Besides, many of them are facing varying types of problems. According to the national census conducted in 2007, among children in difficult circumstances, children who have lost their parents to all kinds of deaths numbers 3,814,526. The children living on the streets become vulnerable to different problems, including addictions and crimes. Consequences of the problems are far worse for girls in the street.

A significant number of children are exposed to difficult situations due to local and transnational child trafficking, including worst forms of child labour, sexual violence, exploitation and theft of internal organs. These children become vulnerable to both temporary and enduring psychological crises.

Disabled children, juvenile offenders, children of imprisoned parents, children left vulnerable by natural and manmade disaster, and children who live in extreme poverty have limited access to economic and social services. The 2007 census indicated that 231,192 children were living with disabilities and had limited access to services. The unavailability of services geared to their special needs has exacerbated their social and psychological hardships.

Moreover, children from pastoralist and semi-pastoralist areas are at high social and economic risk because the communities in which they live are mobile, infrastructure is not sufficiently developed, the environment is difficult to live in and borderland and the areas face food security problems.

Even though the Government's efforts in alleviating the aforementioned problems on the administrative, educational and social fronts are commendable, success hasn't been achieved at the desired pace and children have yet to fully reap the benefits of its efforts.

1.1.7 Harmful Traditional Practices

As many nations, nationalities and peoples live in Ethiopia, there are about 140 harmful traditional practices across the different community contexts. According to a study made by the National Committee on Traditional Practices in Ethiopia in 2008, many of these are practiced on children. The major ones are female genital mutilation, early marriage, uvulectomy, milk teeth extraction, tonsillectomy, abduction, skin branding, removal of front teeth, skin cutting, slitting and blood spilling, and the cutting of and wearing clay on the lower lips. These harmful traditional practices undoubtedly affect children's physical, mental, psychological and social developments. Many of them also suffer from recurrent illnesses with some becoming disabled and others becoming victims of premature death. The harmful traditional practices, especially those practiced on girls, are causing extensive damage.

1.1.8 Vital Events Registration

Although Ethiopia's Civil Code stipulates the registration of births and other vital events, the failure to establish the necessary legal and operational frameworks across the country has made it impossible to have a nationwide child birth registration. This lack of registration of vital events of children has not only affected the justice system and public administration, but also opened a wide gap in ensuring child rights protection.

The Government nonetheless continued countrywide system establishment and strengthening enacting a federal law on vital events registration and establishing an agency through Council of Ministers Regulation no. 278/2012. Further effort, support and monitoring is

required to make it accessible and lasting by maximizing the service and sensitizing communities.

1.1.9 Public Awareness

It is believed that families and communities have an irreplaceable role in children's overall development. However, the variation in family and community awareness, understanding and knowledge regarding child rights and protection have made their engagement in ensuring children's rights and welfare less effective. Therefore, to ensure the effectiveness of the efforts to promote and protect children's rights, it is important to increase families' and communities' awareness to play a pivotal role in children's rights and their overall development.

1.1.10 Coordination and Collaboration

The promotion and protection of child rights and welfare demands coordinated effort and collaboration by all stakeholders. This coordination of all involved parties requires the establishment of a system and its implementation, as is the case at the individual level. Nevertheless, due to the lack of coordination among the various actors in promoting and protecting children's rights, the desired result has not been achieved at the expected pace. Among the gaps to coordinate and collaborate in resolving child-related problems has been the lack of a responsibility and accountability mechanism. Stakeholders failed to align and synergize children's issues in their programs, projects and plans leaving the multifaceted problems of children unaddressed. Thus, women and children organizations should have the responsibility to follow-up and monitor the mainstreaming of children's issues by all government organs in laws, policies, programmes, projects and plans.

1.2 Significance of the Policy

Aiming to protect children's rights and welfare and shield them from labour exploitation, harmful traditional practices and all forms of violence

within the family, schools and in the community, Ethiopia has formulated and implemented a family law, criminal code and labour law. The country also adopted and ratified various regional and international agreements on child rights, including the Convention on the Rights of the Child and the African Charter on the Rights and Welfare of the Child. Taking into account the conventions' inclusiveness of civil, political, economic, social and cultural rights and the obligation on state parties to implement contextualizing to existing social and economic conditions of the country, the Government has taken many measures, including integrating these agreements into the Constitution.

Article 36 of the Constitution contains explicit provisions that are fundamental for the protection of child rights and welfare: "Every child has the right to life; to a name and nationality; to know and be cared for by his or her parents or legal guardians; not to be subject to exploitative practices, neither to be required nor permitted to perform work which may be hazardous or harmful to his or her education, health or well-being; to be free of corporal punishment or cruel and inhumane treatment in schools and other institutions responsible for the care of children. In all actions concerning children undertaken by public and private welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the primary consideration shall be the best interest of the child." The obligation of all stakeholders to properly execute their responsibilities towards child rights protection and welfare is clearly stated.

Though the Government endorsed a Social Protection Policy in 2015, the policy has a broad target group and it doesn't sufficiently address all of the issues of children, who make up 52 per cent of the population. Moreover, it only focuses on vulnerable children with complex and multifaceted problems. Thus, it is necessary to devise a comprehensive policy, operational framework and structure that fully addresses children's rights and welfare and raises them to become responsible citizens and people of integrity.

Therefore, it is necessary to formulate a comprehensive national children's policy that guides all governmental, community, community structures, religious institutions and non-governmental entities and other stakeholders to give due attention to promotion and protection of children's rights, bring up a better generation and execute their responsibilities in an accountable manner. Additionally, it is important to establish a policy framework that ensures the best interests of the child and gives direction to all concerned organs in fulfilling their obligation to protect children's rights under the Constitution.

Section Two

2. The Policy's Vision, Objective and Principles

2.1 Vision

To see the rights and welfare of all Ethiopian children respected and protected.

2.2 Objective

2.2.1 General Objective

Creating a conducive environment for the promotion and protection of children's rights and welfare in order that they undergo full personality development and become ethical and responsible citizens.

2.2.2 Specific Objectives

- A. Supporting orphan and vulnerable children to be raised in the Ethiopian culture, traditions, customs and social values of their birth areas through strengthening only community-based, local adoption, foster care and reunification and reintegration alternative care programmes;
- B. Protecting children from harmful traditional practices, social evils, abuse, trafficking and child labour that are impediments to their proper upbringing and taking measures to eliminate them, so that children attend their education properly and become responsible citizens;
- C. Creating a conducive environment for the provision of proper care and support for children with special needs;
- D. Strengthening coordination and collaboration between all stakeholders so as to avoid disorganized services and promote efforts towards fully meeting children's needs and ensuring the rights and welfare of all children;

- E. Paving ways for children to actively and meaningfully participate on matters that affect them in accordance to their age and level of maturity;
- F. Ensuring the best interests of the child in any measure, action and decision taken by all actors.

2.3 Principles

2.3.1 Children’s Right to Live, Survival and Development

All entities have the duty and responsibility not only to respect children’s right to live and fulfil their needs, but also to protect them from death and ensure their development in a friendly environment.

2.3.2 Best Interest of the Child

In all actions concerning children undertaken by family, community, public and private welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the primary consideration shall be the best interest of the child.

2.3.3 Non-discrimination

Children shouldn’t be discriminated against by race, religion, language, colour of skin, sex, ethnicity, and type of disability or by any other grounds.

2.3.4 Child Participation

A child’s healthy and overall personality development is determined collectively by the overall participation of family, community, governmental and non-governmental organizations. However, as children’s meaningful participation on matters that affect them is indispensable, it is important to enhance and encourage children’s participation in accordance to their age and level of maturity.

Section Three

3. Major Policy Issues

3.1 Children's Civil Rights and Protection

- A. Creating a system of vital events registration for children and ensuring its implementation;
- B. Opening up opportunities for children to actively participate in matters affecting them at family, community, school and government levels in accordance with their age and level of maturity;
- C. Taking all appropriate measures to protect children from all forms of discrimination and neglect;
- D. Protecting children from any form of sexual, physical and psychological abuse, exploitation of labour and trafficking;
- E. Taking all the necessary measures to ensure the survival and development of children;
- F. Ensuring children's right to information;
- G. Ensuring speedy trial in cases involving children and a child-friendly justice system.

3.2 Children and Family Care

- A. Empowering parents or guardians through training and other support schemes on income generation to prevent children from becoming vulnerable to various poverty-driven social and economic problems;
- B. Strengthening counselling services for parents or guardians in order to solve their differences and protect children from vulnerability to social problems caused by conflict, separation or divorce;

- C. Creating a conducive environment for working parents, especially mothers, in their work place and residence, so that parents or guardians give children every necessary love and care for their personality development;
- D. Helping parents or guardians to have the necessary awareness on child rights and better parenting skills as well as family planning in order that they give the utmost care to children;
- E. Enabling parents and guardians to play their roles in educating children in the community's good values, customs and norms;
- F. Creating an enabling environment for parents or guardians, especially in rural areas, to have access to adult education as education has a direct bearing on child upbringing.

3.3 Children and Health

- A. Taking all necessary measures to reduce infant mortality and death of children under the age of five;
- B. Creating an enabling environment for the protection of children from inadvertent exposure to harmful drugs, khat, alcohol, inhaling benzene and all sorts of addictions, as well as providing psycho-social support for those who have become victims;
- C. Providing the necessary services for pregnant women so that children get adequate nutrition and medical attention and develop immunity beginning from the prenatal stage;
- D. Taking the necessary measures to ensure nutritional adequacy for the healthy mental and physical growth of children;
- E. Ensuring equal access to medical service and immunization for children in rural and urban areas;
- F. Increasing health services to curb mother-to-child transmission of

HIV/AIDS;

- G. Ensuring children living with HIV/AIDS have access to Anti-Retroviral Treatment (ART) and the necessary care and support to protect them from being exposed to health problem and psychological trauma;
- H. Creating favourable conditions for the construction and expansion of facilities of clean water, toilets and waste disposal in order to help children maintain their personal and environmental hygiene;
- I. Eradicating harmful traditional practices that negatively affect children's physical, mental, psychological, and social developments;
- J. Creating favourable conditions for children to have awareness, access to information, counselling and related services on reproductive health.

3.4 Children and Education

- A. Creating an enabling environment to increase access, quality, equity and effectiveness in pre-primary education and ensuring implementation of pre-primary education in accordance to the Early Childhood Care and Education National Policy framework;
- B. Integrating better parenting skill and personality development in pre-primary education;
- C. Creating an enabling environment to further improve access, quality, equity and effectiveness of primary and secondary education;
- D. Creating an enabling environment for children in pastoralist and semi-pastoralist areas, who need special attention, to get quality education;
- E. Providing inclusive education and accessible service for disabled children;
- F. Creating conditions to provide special attention to uniquely talented children;

- G. Ensuring the right of all children to learn in their mother tongue;
- H. Reducing child school dropout rate;
- I. Expanding Alternative Basic Education for children who cannot enrol in formal education;
- J. Bridging the gender parity gap on educational participation;
- K. Enabling schools to play their key role in proper upbringing and overall development of children.

3.5 Children, Culture, Art and Leisure

- A. Expansion of child-friendly recreational spots, playgrounds and sport fields in residential and other areas,
- B. Constructing training centres where children can develop their talents and learn new skills in the fields of art, sport, science and technology;
- C. Ensuring orphanages, schools and other facilities that provide different social services to children have child-friendly playgrounds and recreational facilities;
- D. Establishing child-friendly theatres, cinemas, libraries and cultural centres and strengthening existing ones;
- E. Creating awareness on restrictions of entertainment and media outputs that are prohibited for children under the age of 18;
- F. Facilitating conditions for children to participate and exchange experiences on art at national and international forums;
- G. Ensuring and encouraging print and electronic media to incorporate issues that help children achieve full personal, social and cultural development;
- H. Ensuring that adopted children through previous inter-country

adoptions grow up with strong connection to their identity and cultural norms of their country.

3.6 Children in Difficult Circumstances

- A. Expanding domestic adoption, foster care and community-based programmes so that orphan and vulnerable children grow up getting the necessary family love, care, support and protection and their basic needs fulfilled;
- B. Expanding counselling centres that provide essential services for children in difficult circumstances and ensuring their accessibility;
- C. Creating an enabling environment for children in difficult circumstances to have access to quality and timely social and economic services;
- D. Creating a conducive environment for the reintegration and reunification of children in institutional care and streets with their families, relatives and communities, through community support and guidance so they can grow up learning and keeping the communities' values;
- E. Creating favourable conditions for children who have become victims of natural and man-made disasters and children affected by recurrent droughts to get the necessary care, support and protection;
- F. Reunification and re-integration of returnee children, children separated from their families and communities internally due to different reasons;
- G. Introducing new systems to ensure and protect social and civil rights of refugee children;
- H. Ensuring disabled children have access to the necessary social and other essential services.
- I. Creating an enabling environment for prevention and controlling of involvement of children in activities harmful to their physical and psychological development, such as armed conflict, drug production,

trafficking and other similar illegal activities;

- J. Providing support to orphans and children who cannot live with their parents through community-based care, domestic adoption and foster care programmes;
- K. Ensuring due attention to children in contact with the law (those children who are victims of violence, brought to court as witnesses, juvenile delinquency, children whose parents are undergoing divorce, children of imprisoned parents, and children who are involved in civil cases);
- L. Protect children from involvement in criminal activities and provide rehabilitation and integration services for juvenile offenders;
- M. Facilitating conditions so that child victims of sexual, physical and psychological violence have access to integrated legal and rehabilitation services (one-stop service);
- N. Supporting orphan and vulnerable children by expanding domestic alternative care options only by scaling up indigenous practices and values and strengthening them through necessary frameworks.

3.7 Children and Environment

- A. Ensuring that recreational centres, residences, schools and institutions that provide social services to children are child-friendly;
- B. Taking measures to curb, control and eliminate harmful substances, shisha and khat selling places, illegal movie places, pornographic stalls and brothels, bars etc that affect children's proper development, in residential areas, schools and around other organizations providing services to children;
- C. Creating a child-friendly environment free of environmental pollution such as air, water and sound pollution;

- D. Supporting children to increase their participation in natural conservation schemes.

3.8 Child Abuse, Child Trafficking, Child Labour and Harmful Traditional Practices

- A. Creating an enabling environment to prevent and control child abuse, child trafficking, child labour and harmful traditional practices;
- B. Expanding and strengthening environments conducive for child victims of violence to get appropriate rehabilitation services; expanding and strengthening child-friendly tribunals/courts;
- C. Creating a favourable working environment for young workers so that they get protected from labour exploitation and hazardous working conditions.

Section Four

4. Policy Implementation Strategies

4.1 Child Mainstreaming

- A. Children's issues will be mainstreamed in all laws, policies, programmes, projects and the like;
- B. Both private and non-governmental organizations will be made to mainstream children's issues in their activities;
- C. It will be ensured that all organizations engaged in promoting and protecting children's rights and welfare will mainstream and implement children's issues in their duties and responsibilities.

4.2 Awareness and Mobilization

- A. Ensure community ownership of support and care for orphans and vulnerable children through extensive awareness and mobilization programmes by identifying and scaling up good values and norms in the community;
- B. Create awareness about international, regional and national laws, conventions and policies targeting families, communities, government and non-governmental organizations and other relevant bodies;
- C. Create awareness on the elimination of harmful traditional attitudes and practices, as well as the abuses and exploitation that negatively affect children's proper development;
- D. Mobilize the public to give due attention to children's issues through the celebration of different child-related events and through child-focused programmes;
- E. Increase the role of media in creating public awareness on children's affairs;

- F. Ensure that contents of media programmes give due attention to children's well-being and take precautions not to involve children in films, advertisements and other art-related engagements that have negative impact on their overall development;
- G. Undertake extensive awareness creation and mobilization programmes on birth registration to ensure registration of all children upon birth and all unregistered children.

4.3 Collaboration, Coordination and Partnership

- A. Establish and strengthen partnerships among governmental, religious institutions, community coalitions and non-governmental organizations;
- B. Establish and consolidate national, regional, zonal and woreda level child rights and protection networks and forums;
- C. Create and develop national, regional and international partnerships on children issues;
- D. Women and children structures have the responsibility to establish, coordinate and strengthen partnerships.

4.4 Enhancing Children's Participation

- A. Devise and implement a strategy that enhance children's participation;
- B. Support and motivate uniquely talented children to develop their skills;
- C. Support meaningful children's participation on matters that affect them at family, community and government levels;
- D. Support the establishment of children's structures at all levels and strengthen the existing ones;
- E. Expand and strengthen cultural and recreational centres so that children can participate in art, sports and recreational programmes;

- F. Enhance children's access to up-to-date publications and information that are child friendly and can increase their participation and encourage them to disseminate useful information.

4.5 Enhancing Participation of Community Structures

- A. Encourage community structures to give due attention to children's overall development and support orphan and vulnerable children to grow up in the culture, traditions, customs and social values of their birth areas;
- B. Encourage the establishment and expansion of children's rights and well-being in community-based structures through community members' own initiative;
- C. Create favourable condition to solidify positive cultural values and norms for the protection of child rights and welfare;
- D. Create an environment conducive to helping communities fight against harmful traditional practices that have negative impact on children's development;
- E. Encourage communities to take initiatives to gradually establish art arenas and recreational places that are key to the healthy development of children.

4.6 Family Strengthening

- A. Establish institutional programmes and services that empower families to effectively execute their roles and duties in ensuring the overall personality development of children;
- B. Establish a system that encourages families to support children in difficult circumstances on their own initiative;
- C. Develop programmes and services that benefit child-headed households to mitigate their social and economic problems;

- D. Establish and strengthen different income generating programmes that help families to sustain and ensure the realization of children's social and economic rights including health and education;
- E. Provide better parenting skill training to parents and guardians.

4.7 Research and Studies

- A. Encourage governmental and community-based actors at all levels endowed with the responsibility of child rights and welfare protection to conduct research and studies on alleviating children's problems;
- B. Conduct research and studies that identify and reveal the causes, consequences and solutions of problems faced by all children;
- C. Ensure all research and studies on children are conducted following professional ethics to ensure the protection of children's rights and well-being;
- D. Encourage higher academic institutions and other research centres to conduct research and studies on children's issues and disseminate the findings to all concerned bodies.

4.8 Legal Reform

- A. Identify gaps in existing laws regarding children's rights and protection through research and undertake revisions accordingly. Particularly revisions in the family law will be assessed and enacted in all regions.

4.9 Information Management System

- A. Create a national management information system that enables collection and compilation of data and information on children's well-being from the federal level to the lowest administrative units.
- B. Disseminate and make accessible compiled child-related information.

4.10 Capacity Building

- A. Identify and scale up best practices on children;
- B. Provide the necessary capacity building support to governmental and non-governmental agencies, religious institutions and communities that work on children to ensure due implementation of the policy;
- C. Train professionals in various areas related to children on children's rights to help change negative social attitudes on children, and so ensure their rights and protection.

4.11 Resource Mobilization System

- A. To effectively implement the major policy issues, the Government coordinates with the community, religious institutions, community-based organizations and associations, as well as indigenous civil societies, so as to increase their financial and material support;
- B. Create a conducive environment to help communities take initiatives to mobilize resources and use community structures and customary laws for child rights and protection, particularly for orphan and vulnerable children;
- C. Create an enabling environment that helps the private sector accomplish its social responsibility toward child development through the provision of technical, financial and material supports;

4.12 Establishing and Strengthening Structures

- A. A national council composed of federal and regional representatives that follows up and monitors the implementation of the policy will be established and cascaded to the lowest administrative hierarchy;
- B. Structures set up to follow-up children's affairs at the federal, regional, zonal and woreda administrative levels will be strengthened;

- C. Government organizations from the federal to the lowest administrative organs will have a special unit to monitor children's issues;

Section Five

5. Roles and Responsibilities

Though respecting and protecting children's rights and welfare, as well as fulfilling their needs, is the responsibility of all stakeholders and requires their collaboration and coordination, each stakeholder has the following roles and responsibilities.

5.1 Government Bodies

- A. In accordance to their responsibilities and obligations, all government bodies play a leading role in implementing the policy, spearheading its implementation, coordinating, organizing, integrating, building implementation capacity and allocating budget. Furthermore they play a leading role in gathering, organizing and disseminating child-related information;
- B. The Ministry of Women and Children Affairs shall have the duty and responsibility to monitor and coordinate implementation of the policy and collect data from Government organs, as well as organize and report to the concerned bodies.
- C. Creating a favourable working environment so that working parents provide the appropriate care and support to their children in light of realization of children's rights and welfare.

5.2 Private Sector

- A. Designing and implementing various programmes for the protection of children's rights and welfare;
- B. Contributing resources to ensure the protection of children's rights and welfare;
- C. Complying with the labour law, ILO and other international laws and

conventions and domestic laws concerned with the protection of child rights and welfare;

- D. Creating a favourable working environment so that working parents provide the appropriate care and support to their children to realize their rights and welfare;
- E. Refraining from the provision and advertisement of services legally prohibited for children and having a negative impact on their development and integrity;
- F. Participating in all activities geared towards the protection of child rights and welfare;
- G. Respect and implement laws and conventions on environmental pollution so as to help children realize their right to live in a clean and healthy environment.

5.3 Community Structures

- A. Create recreational and other friendly conditions so that children in the community grow up with their community's good values, customs and norms;
- B. Enable children in difficult circumstances to grow up in their own cultures, language, customs, norms and values, and provide community-owned sustainable care and support;
- C. Protecting children from all forms of violence and exploitation and rehabilitate victims of violence based on available facilities;
- D. Encouraging community structures to design and implement various community-based programmes toward children's healthy growth and personality development on their own initiative;
- E. Counselling and guiding entities (including individuals) who are involved in acts contrary to proper child development; taking

measures in accordance with the existing cultural values and social norms; reporting to concerned bodies; and monitoring the overall implementation.

5.4 Family

- A. Fulfilling material and psychological needs of children within their families so that they become healthy and successful in their education;
- B. Protecting children within families from physical and psychological violence, as well as collaborating in rehabilitating those whom have become victims;
- C. Nurturing children within families with positive social values and norms and fulfilling parental duties and being role models for children;
- D. Participating and contributing to the effective implementation of the policy.

5.5 Religious Institutions

- A. Providing due attention to children's issues when designing developmental programmes;
- B. As children have the right to freedom of thought, conscience and religion, all religious institutions should refrain from any form of discrimination in the care and support programmes they provide;
- C. Providing services that promote the appropriate physical, mental, spiritual, moral and social development of children;

5.6 Indigenous Charities and Societies

- A. Creating favourable conditions so that children in difficult circumstances can be rehabilitated and overcome their problems sustainably;
- B. Providing standard basic services to children in difficult circumstances to fully develop and become people of integrity;

- C. Ensuring that all services to children give due consideration to their best interests and are free from any form of discrimination;
- D. Creating the conditions where children participate from the initial stage of programme design to its implementation;
- E. Providing basic services complying with the laws and regulations of the country and supporting implementation of the policy.

5.7 Regional and International Development Partners

- A. Partnering with the government in different activities undertaken to implement the National Children’s Policy;

5.8 Children’s Role

Children have the following roles in implementation of the policy:

- A. Working towards the unity of the family; respecting family members, their elders, and supporting them at their time of need;
- B. Strengthening and safeguarding social and national partnerships/unity and exercising their rights in an organized manner;
- C. Contributing to their community based on their physical and mental capacity;
- D. Contributing to the existing morals of the community by respecting others’ interests, resolving conflicts peacefully, and by keeping up social values;
- E. Identifying and informing concerned bodies on matters harmful to children;
- F. Participating meaningfully in implementation and evaluation of the policy.

Section Six

6. Monitoring and Evaluation

To follow up the implementation of the policy and measure results, as well as revise it to accommodate new developments, a monitoring and evaluation system that includes the following major issues will be set up:

- A. Performance indicators will be set for all undertakings by all actors from planning to the implementation stage;
- B. A policy implementation strategy and action plan; The Ministry of Women and Children Affairs and respective regional bureaus will monitor implementation of the policy, its implementation strategy and action plan;
- C. An annual meeting that brings together all executive organs will be organized to evaluate the implementation of the policy;
- D. With the coordination of Ministry of Women and Children Affairs, national follow-up, monitoring, data collection and compilation and reporting mechanism will be established.

